

DURA MÁTÉ

RAJONGÁS

*

KÖLTEMÉNYEK

BUDAPEST,
IFJ. NAGEL OTTÓ KIADÁSA
MUZEUM-KÖRÚT 2. SZ.

PALLAS NYOMDA BUDAPEST

Nagyságos

*mindszenti **Rákosi Jenő** úrnak,
a magyar szépirodalom és hirlapírás vezérfiának,
az "Otthon" írók és hirlapírók köre elnökének,
stb., stb.*

teljes tisztelettel ajánlja

a szerző.

DICSŐSÉG!

Ki magad vagy az örökélet,
Terólad szóljon minden ének
Minden világok ajakán !
A hóvihar neved süvöltse,
Hirdesse nyár piros gyümölcse,
Víg társaság, csöndes magány :
Dicsőség néked, óh nagy Isten !

A mindenséget te teremtéd,
Te alkotád a napok ezrét ;
A földgolyók milljárdjait
Te népesítéd emberekkel,
S igazgatod hő szeretettel
A szívek, elmék vágyait :
Dicsőség néked, óh nagy Isten !

Rajtad kívül minden mulandó,
Nincs senki köztünk maradandó,
Virág vagy naprendszer legyünk ;
De száz alakban, változásban,
A sír ölén, a napsugárban
Kegyelmed ott marad velünk :
Dicsőség néked, óh nagy Isten !

Dicsőség néked minden órán !
Harsogja nép, föld, csillagorkán
Magasztalón jótettidet :
Tőled vagyon a béke bennünk,
Egymást teérted kell szeretnünk,
Mert mind tied vagyunk, tied :

Dicsőség néked, óh nagy Isten !
Lelkem, lelkednek gyöngye része
Oda borul trónod elébe
S úgy hirdeti hatalmadat :
Hogy perczre bár, mely rám sugárzott,
Láthattam csodás alkotásod,
Poraimban is áldalak :
Dicsőség néked, óh nagy Isten !

MUNKÁRA !

Ne ábrándozzunk rangról, ősi fényről ;
Tetteidből ismerünk, oh magyar !
Elég egy ezredév átszenvedése !
Hol az ármány, mely több gonoszt akar ?
Viszály, testvérharcz, véres háboruk,
Ábránd szülötti, megviseltenek.
Kívánsz-e több ily mártir-koszorut ?
El akarod-e dobni éltedet ?

Van eszméd, célod, de van nagy erőd is :
Mért télenek hát java-napjaid ?
Vagy azt hiszed : Hadur leszáll az égből,
Sorsodon egy jó nagyot kanyarit ?
Anyagkort élünk, ma a munka győz,
Azé a pálma, ki szorgalmasabb.
Vigyázz, ha az egész föld megelőz :
Te leszesz a legboldogtalanabb !

Tekints csak széjjel ! Távol és körötted
Lázás sietség, titán-szorgalom.
A népek önmaguk s honuk javára
Dolgoznak kedvvel, lelkes-szilajon.
Egy nyelvet vallók, egy hon gyermeki
Mind megértették korunk jelszavát :
Hogy országuknak hatalmat, jövőt,
Fényt, életet az áldó munka ad.

Hajdan vitézül forgattad a kardot,
Pompás jutalmad él, a szép haza ;
Ma hass oda békés munkálkodással,
Hogy egygyéforrjon minden magzata !
Az így nyert, megtörhetlen nagy erő
Valóra váltja minden tervedet :
Ott fogsz ragyogni méltón, legelől,
A hol a többi munkás nemzetek.

Fel hát a tetterre ! Szégyen és gyalázat
Arra, ki köztünk most télen marad !
Fel hát a tetterre ! Olvaszszuk magyarrá
A közöttünk élő népfajokat !
Fel hát a tetterre ! Hogy ha jön idő,
Mikor majd tettünk fényét ontja ránk.
Büszkén valljuk, hogy ez áldott, dicső,
Egységes ország a mi szép hazánk !

ÁRPÁD APÁNK.

Árpád apánk, Magyarország fejedelme,
Szép egedből tekints alá nemzetedre ;
Gyűjtsd körödbe dicsőséges hét vezéred,
Ugy áldd meg a téged áldó magyar népet,
Mely mindenkor hősileg tud halni érted !

Ezer éve, hogy e hazát elfoglaltad,
Örökségül utódidra, reánk hagytad ;
A te örök érdemed, hogy megőriztük,
Diadalról diadalra büszkén vittük,
Az is az lesz, hogy örökké megőrizzük.

Ha küzdöttünk száz halállal, száz veszélyvel,
Te segítél Hadúr erős seregével,
Te voltál a diadalmunk, lelkünk lelke,
Vezéreltél a második évezredbe,
Hazavédő, honnagytó győzelemre !-

Árpád apánk, nagy királyunk, fön az égben
Sasszemed hű nemzetedre büszkén nézzen !
Sose vész el örökségünk, ez az ország,
Csak intézzed, csak vezessed te a sorsát :
Mi utódid mindig méltók leszünk hozzád !

A HIT.

— Látomás. —

Szivembe nézel számos titkos órán,
Kérdem : mi boldogít ?
A mely a földet menynyel összekösse,
Hol bennem az a hit ?

Van-e lelkenek egy más, szebb hazája,
Mint e sivár anyag ?
És eljutok-e valaha reája ?
Vagy minden itt marad ?

Azt érzem : a lelken égi szikra
S oda száll untalan,
A hol az elmék, földgolyók urának
Fényes trónszéke van.

De visszatér-e isten kebelébe,
A melyből vétetett ?
E kérdés, ez a titkok titka, mégis
Ez gyötri eszemet.

Majd hirtelen, napsugár-szárnyat öltve,
Lelkembe tör a hit
S látom megnyilni csodás, ragyogó szép
Világok ajtait.

Míg az ígézet, gyönyör fogva tartja
Elbűvölt érzetem :
Mint távoli kúrthang, oly édes szózat
Vonul át lelkenem.

A hit ígéje szól. Üdv, istenáldás
Valamennyi szava,
Elhalgatnám, ha ezer földi élet
Végéig tartana.

— «A hol nyomor, betegség, bú, vizály van,
Fohász röppül felém :
Segíteni, áldni hivatlanúl is
Rögtön ott termek én.»

«Emlékezzél nehéz ifju korodra :
Küzdemed volt elég ?
Fogtam kezed, vittelek bizalommal
Magas czélod felé . . . »

«Megmutatám a helyes, igaz utat,
Mely vezetett tovább —
Most láttad a mennyet, hát abba' vedd az
Igéret zálogát !»

S a tünemény beszállt szivem egébe,
És megszűnt kételyem ;
Magam azóta csendben vagy viharban
Nyugodtnak érzem.

A lelkem benne biztos oltalomra,
Hű támaszára lel,
S boldogít a tudat, hogy Istenemhez
Fel fogok jutni, fel !

HAZÁM ÜNNEPE.

Magyarország, édes hazám, drága hon,
Csakhogy végre ünnepeltél szabadon,
Megülhetted ezerévi ünneped,
Ujong lelkem : hosszú lesz az életed !

Végigfutom történelmed lapjait,
Hejh voltak ám gyászfekete napjaid !
Török, tatár, más ellenség meg magad —
Bizony csoda, hogy életed megmaradt !

De az Isten, a magyar nép Istene,
Nem hagyta, hogy elpusztuljon nemzete ;
Ha történt, hogy baj, viszály majd elnyelé :
Jóságából győzelemmel jött felé !

Most is úgy van, ezután is biztosan
Megsegít, ha száz halál is ránk rohan !
Míg eltünnék rajtunk egy új ezerév,
Hatalmassá, nagygyá teszi nemzetét !

Mert mikor mi megértük e nagy napot :
Egybe gyűjténk minden magyar magzatot,
Ottan vala népünk nagyja, apraja,
Szívben ők is, kik nem jöttek el haza.

Megkötöttük újból azt a szent frigyet,
Mely megtartá sziveinkben a hitet :
Hogy míg a föld föld lesz, élünk vagy halunk :
De ez a hon marad a mi otthonunk !

Nem megyünk mi soha innen sehova,
Legyen sorsunk dicső avagy mostoha,
Életünk lesz édes hazánk élete !
Ugy segéljen a magyarok Istene !

BUCSU.

Vándorbotom a kézügyemben,
A búcsudalt zogokva zengem,
Hogy itt kell hagynom otthonom :
Hisz itten minden olyan kedves
És úgy odanőtt a szívemhez,
Hogy elszakítani nem tudom.

Szép Tiszapart, füzeséiddel,
Róna, hol aranykalászt hint el
A nyár : sajnálsz-e engemet ?
Lásd, nekem elszakadni úgy fáj :
Hogy ha te tán érezni tudnál,
Kisirnád értem szivedet !

Rajtad születtem drága földem,
Itt szállt a gyermekkor fölöttem,
Te tettél azzá : mi vagyok ;
Az édes anya dajkaságát
Tejjel, kenyérrel bőven áldád,
Hogy megtarthatd a magzatot.

.....

Itt lettem ifjú, férfi, költő,
Szerelmes, hivatást betöltő,
Emberjogokért harczoló ;
A mi ide köt, minden emlék,
Bárhol lennék, bármerre mennék,
Soha, soha nem mulható.

Kis porszemed is drága nékem :
Temetődben sok jó testvérem
S a munkában megtört apa,
Kik a törekvő csemetécskét
Ugy gondozták, védték, becézték,
Mint maga az ég angyala.

Oh mért is kell hát elszakadnom ?
Mért nem lehet itten maradnom
Család s barátok karja közt,
Hol a munkának, szorgalomnak
Jó fizetője mindenik nap
S a kín könyvekben nem füröszt ? !

Dicsőségvágy fészkelte szívembe,
Az készletet mostan idegenbe
Eszmékéért, czélért küzdeni.
Tudom, hogy lesz sok roszbá' részem,
De küzködésem, már is érzem,
A legszebb jutalmat nyeri.

Törhet utamba gát, irígység,
A hatalom, erőszak, ínség :
Nem állok meg a czélomig —
Hogy lásd, mikor majd visszatérek :
Becsesebb már az emberélet
S hazánk fölött hajnalodik . . .

De addig, addig, én szerelmem,
Oh lesz-e, a ki úgy szeressen,
Mint a hogy én szerettelek ?
Ki énekli meg hervadásod?
S a mint a nyárt pompádba' várod,
Ki fogja föl szépségedet ?

Olt nincs ember pótolhatatlan,
De van ám szív, mely megszakadtan
Is többet ér a többinél !
Más téged nem fog így szeretni !
Mig képedet magába rejti,
Az én szívem csak addig él !

Isten veled ! Ki el nem pártol,
Ne feledkezz meg jó anyámról,
Helyettem veled ő marad ;
Neki add nekem szánt szerelmed,
Egészséget, erőt, jó kedvet
És minden igaz javadat.

Isten veled ! Maradj virágzó
S legyen napod mindig sugárzó,
Az életed homálytalan —
Hogyha koldus jön tájaidra,
De még a kis féreg is tudja,
Hogy édes jó dajkája van !

Isten veled ! . . . Még leborúlva
Megcsókolom kebledet újra,
Aztán veszem vándorbotom.
Condolj rám, ki a nagy világba' —
De a vonat zakatolása
Már túlharsog a dalomon.

A JÖVŐ ÁLMA.

Azt álmodtam, szabaddá lett szép hazám :
Magyar király lakozott fenn ős Budán,
A magyar nép dicsőséges hírnevét
Három tenger hajórája vitte szét.

Nagyobb volt, mint hajdanánta a magyar,
Koszorúzta minden tettét diadal ;
Harcz után ki hűn járult a jog alá,
Azt a népet testvérül fogadá.

Szép nyelvünkön szólt az ige mindenütt,
Minden ember magyar szóért lelkesült,
Magyar volt műveltség, tett, érzelem,
Magyar voltát hirdeté az idegen.

És ha künn nem, de belül se volt bajunk,
Virágzott a csereberénk, iparunk,
Aranypénzzel jutalmaztuk a szegényt,
A nyomort csak hírből se ismerénk.

Mindenikünk négyes hintón utazott,
Ember embert egyformán megurazott,
A törvénnyel senkinek sem volt baja,
De ha volt is : könnyen esett igaza.

Minden nagy úr, vezér, költő, mifelünk
Itthon lakott, idehaza élt velünk ;
Szóval boldog, elégedett volt a nép :
— Istenem, beh nagy kár, hogy felébredék !

APÁM HALÁLÁN.

I.

Koporsóhoz jöttem, kiterítve fekszel,
Mozdulatlan, némán, lecsukott szemekkel.

Rosz álomnak hinném, mit szemeim látnak :
Anyám zokogása mondja valóságának.

Anyám zokogása mondja, hogy meghaltál,
Minket, szerettidet, árvaságra hagytaál.

Hosszú, örök útra keltél búcsúzatlan,
Áldás nélkül hagytaál a világi harcban.

S hogy tőlünk így vált el szóltanul a lelked,
Velünk fájdalmában még a föld is reszket.

II.

Simítom homlokod, halovány orczádat,
Könyeim patakja mindjobban megárad ;
Az tehát a vége világnak, életnek :
Hideg földbe tesznek, hant alá temetnek ?

Itt hagysz, itt kell hagynod minket mindörökké ?
Átváltozol porrá, meg se ujulsz többé ?
Lelked égi szikra, égbe szállt-e vissza ?
Lesz-e őrző gondod földön hagyottidra ?

És vajjon az emlék szelid esti fénye
Vet-e csak egy sugárt gyászunk éjjelébe ?
Siratunk mindnyájan : apánk többé nincsen !
Reménykedve mondom : ott van a jó Isten !

III.

Csillag égett nyugaton
Fényesen ragyogva —
Benned az én csillagom
Leesett a porba !

Szép, hatalmas büszke cser,
Kímélték az évek —
Gyenge szélből nagy vihar
Éppen ezt töré meg !

Hegy tetején tiszta tó,
Szívnek is javulás :
Hát csak ezt eltörölni
Jött a földindulás ?

Megnyugvás és bizalom
Segítetek engem :
Félek, összeroskadok
Kétségtört hitemben !

IV.

Nem is messze vittünk, csak a temetőbe,
Abba a rád váró, nyirkos sírgödörbe,
A hol az életnek útja ketté válik ---
S nem érkezel vissza soha mihozzánkig !

De mi azért várunk, minden órán várunk,
Oh, beh kedves vendég lennél te minálunk !
Hátha lehető lesz egyszer a lehetlen ?
Hátha még az élet fölpezseg szivedben ?

V.

Nehéz-e már a föld,
Mi koporsód nyomja ?
Ép csak mostan rakták
Fölötted halomba.
Nehéz-e már a föld ?
Meghajolva kérdem
S mintha engem nyomna :
Megtörök a térdem.

Átölelem fejfád,
Nevedet kiáltom :
Föllellek-e még itt,
Vagy a túlvilágon ?
S kérdésimre válasz
Kél az égből, földből :
Fölleljük még egymást :
Föltámadunk, föl, föl !

VI.

Mint a szikla, hitben
Voltál rendületlen ;
Mint a nap, kifogyhatatlan
Életadó szeretetben.

Pályád kis folyam volt,
Szépen megfutottad :
Megenyhítő cseppet adtál
Útasoknak, koldusoknak.

S midőn most az élted
Részeire oszlott :
Gyermekid szívében úgy élsz,
Mint egy fényes égi oszlop.

S bár velünk nem lehetsz
Itt a földön többé :
Közöttünk a te emléked
Ott világol mindörökké !

HAJH RÁKÓCZI !

Hajh Rákóczi, hajh Bercsényi,
Magyarország szép vitézi,
Mért alusztok oly sokáig ?
A magyar rég tettere vágyik !

Megunta a szolgaságát,
Le akarja tépni lánczát ;
Rátok vár a vágytól égve :
Álljatok csak az élére !

Megmozdul az egész ország,
Függetlenné teszi sorsát :
Meg se áll a diadalban,
Míg oly nagy nem lesz, mint hajdan.

Árpád apánk, Kossuth apánk
Turulszárnyon röpül hozzánk ;
Tűzzel rohan ontani a vért,
Ki csak itt halt, ki csak itt élt.

Még az ég is velünk zendül,
Hadúr villámezredet küld —
Megrázkódik Európa,
Mintha végső napja volna.

Sose volt még harcz ily véres,
De sose ily dicsőséges :
Magyarország szabadsága
Az egész föld szabadsága.

Hajh Rákóczi, hajh Bercsényi,
Magyarország szép vitézi,
Álljatok már egyszer talpra,
Riadjátok : Rajta, rajta !

EGYSÉG.

Hatalmas, fényes nagy félistenek
Rohantak hegyeken, rónákon át,
Tiporták, mint fűvet, a népeket
S megalkották a szép magyar hazát.
Ma már a második ezred telik,
Hogy itt öröklünk vérrel, vértelen :
De az egység hontartó tetteit
Még mindig nem végzed, én nemzetem !

Jöttek titánok, hőrszok, dicsők,
Nagy hatalommá tették a magyart,
Azt hitték, a mely vele nagyra nőtt,
A sok nép vele érez, vele tart.
S életedet is megirigyelik,
A mért javad megosztod lelkesen :
De az egység hontartó tetteit
Még mindig nem végzed, én nemzetem !

Voltak e honban szomorú napok,
Keblünkre gázolt, a ki teheté ;
Hirdeték is az elnyomó gazok,
Hogy létünk kérdése csak perczeké . . .
S ki mutogatta jobban ökleit,
Ha végre fölkeltünk győzelmesen ?
De az egység hontartó tetteit
Még mindig nem végzed, én nemzetem !

Hol eddig csend és tengő lét feküdt,
Mozdulnak gyorsan izmos tömegek,
Tömörülnek a népek mindenütt,
Egy nagy közös célra törekszenek.
Mi ez a cél ? Épp benned hirdetik
Az egységes hont tarka nyelveken !
A szent egység hontartó tetteit
Oh, hajtsd már végre, édes nemzetem !

Hatalmas, gazdag, erős vagy megint,
Láss a munkához istenigazán,
Nehogy ezredéves küzdéseink
Ugy veszzenek, mint sokszor hajdanán !
Szép szó, erőszak, hol a mi segít,
Kardod, szived lendíthet ügyeden !
A szent egység hontartó tetteit
Oh, hajtsd már végre, édes nemzetem !

Félisten ősök drága örökén
Ne lakjék más nép, ne, csak a magyar !
Ne túrd meg édes otthonod ölén,
A ki hazádnak ártani akar ;
Ha testvér is, ki idegenkedik :
Szakadjon meg a birkatürelem !
A szent egység hontartó tetteit
Oh, hajtsd már végre, édes nemzetem !

Mint csodás hősöd, szállj a síkra ki,
Végezd a munkát, a mi rád maradt,
Addig csak meg se próbálj állani,
Míg harczod biztos jövőt nem arat !

Hogy midőn az új ezredév telik,
Lelkünk öröme végtelen legyen :
Mert a honalkotás nagy tetteit
Dicsőn bevégzéd, édes nemzetem !

ANYÁM.

Kinek van ily áldott anyja, mint nekem ?
Odahaza: hova ülök, megtörüli a helyem ;
Hejh, pedig nincs piros bársony-pamlaga !
De a méznél, pihenésnél is édesebb a szava.

Budapesttől jó messze a városom,
Szurkos sarát, kövezetét nagyon ritkán toposom ;
Hanem mikor jó anyám hí, elmegyek,
Hogy beszéljünk, lássuk egymást, sírjunk is egy keveset.

Ha aztán megérkeztem a vonaton :
Égyre kérdi, hajtogatja : volt-e, van-e sok bajom ?
S mindig újabb kedvességgel fut felém,
Pedig már az öregségtől alig mozog a szegény !

«Nesze még ez, no még ez az egy falat ;
Megéheztél, szomjuhoztál ilyen hosszú út alatt !»
Ő meg alig-alig eszik valamit ;
Azt mondja, ha otthon vagyok : nézésemmel jóllakik.

Majd magához, majd nekem szól nagy vigan :
 «Beh megnőttél, szép szál legény, híres ember vagy, fiam,
 Míg anyád a bús időben megtörött . . . »
 — Édes anyám mindig ifjú, csak én, a rozszont növök.

S úgy becézget, mim egy kis lánygyereket :
 — «Nézd, ruháid milyen tiszták, ágyad szépen felvetett ;
 No, feküdj le, párna, dunna, mint a vaj —
 Mig én látlak, veled addig nem történik semmi baj»

«Nem is kérded : virágid megvannak-e,
 Könveidből, galambidból, hogy egy párt eladtam-e ?
 Istenem, hát özvegységem mit tegyen ?
 Ugyis sok pénzt, tenger kincset szórsz untalam énnekem !»

Mig pedig én lassacskán elaluszom,
 A szobából, felkészülve, észrevétlen kioson,
 Piaczot, szentegyházat megjár elébb
 S asztalunkon ott terem a legizesebb jó ebéd.

Összehiva rokon, testvér, jó barát,
 Hogy nálunk és együtt töltsünk egy kedélyes éjszakát.
 S mikor utitáskámat már fölkapám,
 Akkor mondja : tiszteletes uram is várt volna rám.

Akkor mondja : ejnye, azt se kérdezé,
 Hogy az apa sírján az uj koszoruját láttam-é ?
 Pestiek közt nem vagyok-e idegen ?
 Van-e már szép menyasszonyom ? Hogy ha nincsen : hát
 legyen !

Kinek van ily áldott anyja, mint nekem ?
Féltő gonddal őröködik a tetteimen, léptemen ;
Ha fejem fáj, még azt is megkönyezi —
Istenem, sok áldásoddal késő vén kort adj neki !

SZEGÉNY ÖREG ASSZONY.

Szegény öreg asszony eresz alá ül ki,
Fiának levelét nagy gonddal betűzi ;
Lassan megy a munka, pedig az írásra
Oda tűz a napfény legszebb ragyogása,
Az öreg betűkből is szeretet árad —
De hajh, baja esett szeme világának,
Sirástól, dologtól meglepte a hályog,
Most az egyik ad egy kis világosságot,
Az is csak úgy, hogy ha pápaszemmel nézi :
Egyetlen jó fia mit firkantott néki.

Följajdul a szive, elméláz a lelke :
Szerelmes magzatát csak azért nevelte,
Hogy most tőle messze idegenben éljen ?
Elrontsa a gyomrát más főzte ebéden
S gyöngé beteg testét ne ő ápolhassa ?
Oh de jó az Isten, elveszni nem hagyja !
Járjon bár vasúton, villámoson, hintón,
Megőrzi, megóvjá őhelyette bizton ;
Hisz az ő élete : — fia boldogsága,
Azért száll az égbe sűrű imádsága.

S milyen igaz, jó is az az örök Isten,
Ott terem az rögtön, hol kell, hogy segítsen.
Lám, mikor a fiát kedvese megcsalta
S az rá adta magát gyilkos bubánatra :
Világalkotó kéz csak lenyúlt az égből,
Létoltó fegyverét kiüté kezéből,
Visszaadta vágyát, célját, életkedvét . . .
Hát a villám, kémény s több ily baleset még ! —
Hogy száz halált nem halt, az Isten kegyelme
S ezt mind az ő buzgó imádsága tette !

Majd férjére gondol, ki már régen porlad ;
Földerül emléke sok rosz, jó napoknak,
Feledi a roszat, ujrázza a jobbat,
Békés nyugodalmat kíván a halottnak,
Azoknak is, a kik vagyonát elorzák —
A hatalmas Isten a jóknak csak jót ad :
Őt a szegényt, ime, hosszú léttel áldja,
Míg a sok rosz testvért kora sirba vágta
S nem is él, mint annyi, kegyelem-kenyéren :
Fia szeretete eltartja őt szépen.

Közben köré gyűlnek pajkos unokái,
Kérdezik erősen : mit izent a bácsi ?
Küldött-e valamit gazdag Budapestről ?
Maja szót az esetről Julcsa lánya vet föl.
Ő is anyja mellé ülve, a férjével,
Mind az egész tanács Máté ellen érvel.

Járja a szó bőven, míg megállapodnak :
Végét kell szakítani a rosz állapotnak ;
Mit a szívük diktál, meg is írják sebtén :
Meg kell házasodnod, még pedig nem Pesten !

Édes anyám, ez a szegény öreg asszony,
Kit az erős Isten még soká megtartson,
Oda iratja a levele végére :
Az a kívánsága, minden reménysége,
Hogy a drága menyét megcsókolja, áldja —
Elvágynék ő aztán ama jobb hazába,
Mely immár készen áll büntelen lelkének —
S én mégis, mégis csak magányosan élek !
Talán azért, hogy az anyám imádsága
Ne halálát, hanem menyasszonyom várja !

APOSTOLOK SORSA.

Ugy vágytam hazulról ki a nagy világba,
Mint kalitjából a fiatal madárka,
Börtönből az ember.
Nem törődtem vele, milyen lesz a sorsom :-
Gúnyolnak, tapsolnak, ha eszméim ontom,
Csak künn legyek egyszer.

Nagy terveim voltak, isteni nagy tervek,
Nemesebbé tenni emberben a lelket,
Teremtni célt, eszmét,
Melyben egyenlőség, testvérség, szabadság
Ragyogtassa soha le nem szálló napját
S végtelenül tessék.

Kiröpültem volna, ki a mindenségbe,
Hol a szeretetnek se hossza, se vége
S visszatérő utban
Hoztam volna üdvöt, áldó békességet,
Hogy ezt a vérengző, gyász-emberiséget
Boldogítani tudjam.

Mit tehet egy ember : nagyon jól tudjátok ;
Apostoloknak is akad keresztfájok,
Nem különb a sorsom.
De nem szövöm újra megváltók meséjét,
Csak az fáj szivemnek, azt bánom, hogy mért, mért
Nem maradtam otthon ? !

Pedig hogy marasztott édes anyám karja !
Mintha már a vésztől védeni akarna
Jóelőre engem.
Magas terveimbe, a jövőbe nézett
S a fürkésző, gondos, jó anyai lélek
Sejté veszedelmem.

Hát veszedelem a nagyon komoly munka ?
A jobbratörekvés, a haladás útja
Halált is okoz tán ?
Oh, hogy ilyen állat még mindig a testvér,
Folyton azt zihálja : nem eszme kell : hus, vér,
Csak pirulj el orcám.

Anyám, szülőföldem, drágák e világon,
Nem térhetek vissza, bármily forrón vágyom
Védő kebletekre !
Céljaimért bátran harcolok halálig !
Bennem az ember bár részeire válik :
Nem hal meg az eszme !

TE.

I.

Alakodnak égi mása
Lekötötte szívem, lelkem !
Minden vágyam azt kívánja,
Hogy viszont te szeress engem !

Arcodon tavasz, szivedben —
Bizony ottan se lehet tél !
Virág, csillag mind szerelmes,
És csupán te nem szeretnél ?

II.

Életem kis kék patak,
Vize tiszta, medre mély ;
Te vezérelj bizalom,
Míg a nagy tengerhez ér !

Rózsakerdők, liljomok
Hintsetek csókot bele ;
Mosolyogj rá édesem :
Te vagy lelke, mindene !

III.

Hold széteshet, nap kiéghet,
Condolatim meg nem állnak :
Várják nyiltát, ébredését
A legeslegszebb virágnak.

Kérded, mért e nyugtalan vágy,
Ez az izzó szív szerelme ?
Téged illet, tőled vár egy
Igaz, édes feleletre.

SZERETNÉM TUDNI.

Szeretném tudni, hogy mit érepsz
Olykor-olykor a titkos órán,
Mikor a föld álmra forduland
S vágy-szárnyait felölti a magány :
Szeretném tudni, oh nagyon !

Szeretném tudni, Hogy gondolsz-e rám ?
Gondolod-e azt, hogy szeretlek ?
Ha gondolod, hogy képzeled te azt,
Hogy képzeled te a szerelmet ?
Szeretném tudni, oh nagyon !

Szeretném tudni, hogy szeretsz-e ?
És ha szeretsz, nagyon, nagyon szeretsz ?
Ugy-e, mint harmat a virágokat ?
Ugy-e, mint csillag az eget ?
Szeretném tudni, oh nagyon !

Szeretném tudni mindazt, mi igaz,
Mi rólad és szép lelkedről beszél ;
Szeretném ismerni a szivedet ;
Mindazt, a mit ez ideig tevé
Szeretném tudni, oh nagyon !

Szeretném tudni, hogy ha már szeretsz,
Betöltöm-e egészen lelkedet ?
Akarod-e, hogy az oltár előtt
Egygyé legyek én teveled ?
Szeretném tudni, oh nagyon !

SZERELMESEN.

Nem találok jól magam
Sehol a világon ;
Társaságból untalan
A magányba vágyom ;
A magányból megfutok,
Éppen mint a gyermek :
Valami nagy-nagy baja
Lehet a szívemnek. -

Utcza, nóta, vigalom
Nem mulattat engem ;
Örömöm van vagy bajom ?
Azt is elfelejtem !
Még beszélni se tudok,
Elszorul a torkom.
Kaczag rajtam a világ,
Mint holmi bolondon.

Hogy az ügyem bús-komoly,
Kezdem venni észre :
Se a köny, se a mosoly
Nem gyulaszt részvétre ;
Magamban elmélyedek
Szótlan, mint az árnyék,
Mintha bennem egy csodás
Világot találnék !

Lányka édes, te vagy az
Én csodás világom,
Virágzóbb, mint a tavasz,
Szébb, jobb, mint az álom ;
A te képed leng körül
A lelkembe forrva ;
Szived adhat balzsamot
Az én nagy bajomra.

Fogadom, ha megszeretsz :
Rögtön észre térek,
Hirdetem, hogy csupa üdv,
Menyország az élet ;
Vidoran, szerelmesen
Kezedet megkérem :
Te lész minden gyönyöröm,
Lelkem, feleségem !

A HAZÁÉRT.

Töltsetek bort a pohárba, hadd igyam !
Magyar ember borital közt van vigan.
Vize mellett baja, gondja tengerár ;
Bánatában mentő révre se talál.

Keserüségelt pohár a szíve is :
Ősi földjén csakhogy élni engedik !
A reményén sűrű, vastag éjszaka ;
Nem dereng rá szebb jövőnek hajnala.

Azt ugatják ellenink, e véredek :
 Édes hazánk nem ér újabb ezredet ;
 Minket pedig, kik a gyászból itt vagyunk :
 Lánczba vernek, csak úgy görnyed a nyakunk.

— Vigyétek el elülem a poharat !
 Rabnemzetnek dorbézolni nem szabad !
 Hasson oda bennünk a honszerelem,
 Hogy a magyar otthonában ur legyen !

Te meg dicső, elvihartzott hősi mult,
 Dobd a porba valamennyi koszorud ;
 Nézd, hogy szabad, nagy, hatalmas hont akar :
 Mint tud győzni, lelkesedni a magyar !

HAVAS UTON.

Nagy pelyhekben hull alá a hó,
 Arczom lángján összeolvadó
 S oly szépen elsimul, mintha csak
 Egyengetné hozzád utamat.

Gyötrődött a lelkem eleget :
 A szivedhez férnem mint lehet ?
 Elfogadsz, ha addig juthatok ?
 S im előttem fényes út ragyog !

S még e hóút lesz az a tejtut,
Melyen vágyó lelkem menybe jut :
Megtudom, hogy szived szeret-e ?
Boldogtalan, boldog leszek-e ?

Hulljatok hát pelyhek, hulljatok,
Mig rózsámmal pár szót válthatok,
Hogy ha jövök majd visszafele :
Ne legyen az utam fekete ! . . .

TALÁLKOZÁS.

Oh tudtam én, hogy ily istenien
Dicső lesz az első találkozás :
Egymás előtt föltárjuk hón, hiven,
Mi lelkeinkben fenséges, csodás —
-S mig gondolatink napsugárin át
Egy szebb jövő mosolygó képe int,
Addig a bennünk lángra gyult világ
Tüzében összefornak sziveink.

Oh tudtam én, hogy e találkozást
Te is úgy vártad, esdéd, mint magam !
Ha ismertünk is néha-néha mást :
Csak egymásra gondoltunk untalan
S mig érezzük, hogy mi összehozott :
A legszüztisztább igaz szerelem :
Minden vércseppünk lázasan lobog,
Minden szavunkban ott ragyog a meny.

Oh tudtam én, hogy ha találkozunk,
Egymásra várók, egymást keresők :
A boldogság ösvénye lesz nyomunk,
Sorsunkról elsimítjuk a redőt ;
Egymástól el nem szakadunk soha,
Egymáshoz illők, mindörökre hűk,
A gyönyörök nem szűnő mámora
Közben is mind eszményi életük !

SIESS, SIESS !

Siess, siess ! A végtelenben
Száguldozó naprendszerek
Egy sosem sejtett pillanatban
Kiegésznek és szétzülленek :
Siess, siess,
Még csak nem is öleltelek !

Ez a föld, a melyen mi élünk
A mindenségben kis atom :
Addig a napba hullhat, édes,
Míg csókom csattan ajkadon :
Siess, siess,
Még csábító az alkalom.

Nincs végtelen, nincs örökélet,
Mindenben ott van a határ :
Halálban, létben újabb élet,
Az új életben új halál :
Siess, siess,

Szívünk e percben lángban áll.
Vizsgálgom : mi van a térben,
A földben és a föld felett :
Átváltozással nem törődve,
A porszem is vigad, szeret :
Siess, siess,
Én érted égek, reszketek.

Sugár sugárral csókolózik,
Nap hajszol egy másik napot ;
A lélek úgy vonzza a lelket,
Mint az anyag az anyagot :
Siess, siess,
Én veled élni akarok.

Siess, siess ! El kell fogadni,
Mi jót, édest nyujt a jelen ;
A lét legdrágább adománya,
Menyország a szerelem :
Siess, siess,
Szerelmed oszd meg énvelem !

AZ A MOSOLY.

Az a mosoly, amelylyel fogadtál,
Melyből az én jobb lényem sugárzott :
Tisztább és hőbb fényű volt a napnál,
Megújított, felemelt, megáldott.

Az a mosoly elbeszélte nékem
Mindazt, a mit irányomban érzél :
Hogy a szived, lelked bensejében
Eddig is csak énérettem éltél.

Az a mosoly igaz, szent bizonyosság,
Hogy tudtad, hogy csak téged szeretlek ;
Dicsőséggel térek vissza hozzád,
Vágya, üdve te vagy életemnek.

Az a mosoly rövid pillanatra
Erős fénynyel jövőnkbe is vágott,
Gyönyörével együtt megmutatta
A legnagyobb földi boldogságot.

Az a mosoly ott marad szívemben,
Biztat, éltet a göröngyös mesgyén ;
Érzem, hogy az újabb küzdelemben
Vezérszillagom, őrző ereklyém !

TIZENHAT ÉVES SZÉP LEÁNYKA.

Az ötven éves női bájak
Csak tiszteletre keltenek :
De arra mindhiába várnak,
Hogy felgyujtsák szerelmemet !
Ifju vagyok, az ifjuságért
Gyúl tűz szivemben, ajkamon :
Tizenhat éves szép leányka,
Téged szeretlek én vakon

Beszélhet a világ vagyonról,
Jólétről, fényről szüntelen :
Nagyanyám csókjáért cserébe
A boldogság se kell nekem !
Tetőled egy pillantás, egy csók
Az üdvvel ér fel, angyalom !
Tizenhat éves szép leányka,
Téged szeretlek én nagyon !

Igaz, hogy én is megöregszem,
Olyan leszek, mint szépapám,
S tán ily viharzó nagy hatással
Nem lesz a lányka bája rám :
De akkor már érzéseimet
Csöndes imákba foglalom :
Tizenhat éves szép leányka,
Azért szeretlek ma nagyon !

Mondhatnám, hogy e szerelemben
Sok az önzés, az állati ;
De mért hagynók a gyönyört tétlen
Az idővel elszállani ?
Hol a menyország, mely térted
Kárpótolhatna gazdagon ?
Tizenhat éves szép leányka,
Azért szeretlek ma nagyon !

Idomaid, bájaid, ajkad
Észbódítóan kecsesek ;
Tebenned, rajtad és körülted
Mindent, de mindent szeretek !
Hogy lélek- vagy anyagrokonság
E vonzalom ? nem bolygatom !
Tizenhat éves szép leányka,
Szeretlek lángolón, vakon !

Kedélyed, lelked üde, vidám,
Akárcsak a hegyi patak,
Míg te magad a nagy egész föld
Legkedvesebb virága vagy.
Egy kéjtengerrel nem cserélném,
Hogy pajkosságid láthatom :
Tizenhat éves szép leányka,
Szeretlek lángolón, vakon !

Azt se szégyenlem, hogy szerelmem
S vágyaim nem leplezgetem,
Hogy ölelésed, csókod édes
Gyönyöröket szerez nekem ;

Ugy igaz, egész a teremtés,
Ha, mit érzek, kivallhatom :
Tizenhat éves szép leányka,
Szeretlek lángolón, vakon !

Véremben az ifjuság, élet
Viszonzó szerelemre vágy :
Tebenned ép most gyuladt lángra
A szerelem, az ifjuság ;
Ha értem gyúltál, bízva bízzál,
Kövesd a szivedet vakon :
Tizenhat éves szép leányka,
Szeress te is engem nagyon !

AZ ÜDVÖZÜLÉS PERCZÉBEN.

Milyen dölyfös, önző a szerelmem :
Örökösnek hiszi életét !
Rá se hajt, hogy a mint tovareppen,
Minden tűnő kis percz közbelép.

Rá se gondol, hogy a földi jóknak
Ki van mérve útja, ideje ;
Uj naprendszer születhet, ragyoghat,
Törődik is mostan ő vele !

Hisz a lánykát tartom átölelve
S a mint ajkunk csókban egyesül :
Olyan nagy üdv árad a szívemre,
Mi istenek része egyedül.

S olyan édes gyönyör ez az élet,
Hogy a kőnek, pornak szive kel,
Vigalomra ébred az enyészet
S a világtért fény, kéj tölti el.

Állj meg idő, hogy én mindörökkön
Szerethessem szép kedvesemet !
Hadd legyen minden boldog a földön
S halhatatlan, mint az istenek !

GYŐZELEM.

Erőssé teszi lelkem' a tudat,
Hogy megszeretted szívilágomat,
A legnagyobb jóval jutalmazál !
Szakadhat énrám már órkán, veszély :
Szerető szived biztat, áld, segél
S rajtam nem ül diadalt a halál !

Bizton haladok céljaim felé,
Merre utamat sorsom jelölé :
Járatlan, napfényes ösvényeken —
S a küzködés után ha jön kevés
Dicsőség, hírnév vagy elismerés :
A te érdemed lesz a győzelem !

ZAJLIKA JÉG.

Zajlik a jég, viharzik a Balaton,
Nem hajthatom rajta át a csónakom ;
Magam helyett hozzád küldöm lelkemet,
Az mulasson veled, míg én mehetek.

Ne integess a kendőddel sokáig,
Mert a kezed, kicsi kezed megfázik ;
Majd mikor mi egy pár leszünk, úgy éljek,
Még az irigy szemektől is megvédlek.

Tihany körül soha sincsen éjszaka,
Télen is hajt virágot a rózsafa,
Rózsám ajkán nyílnak a legszebb rózsák,
Rózsám maga egy egész kis mennyország !

EGY FÉNYSUGÁR.

Egy fénysugár már kiszakadt a naptól,
Hogy elriaszsa zordon éjemet ;
E fénysugár te vagy lány, én szerelmem,
Jer, hadd beszéljek egy kissé veled.

Oh ugy-e te fényes jövőt jelentesz,
Meleg verőfényt életem delén ?
Szívemre biztatón azért derengesz,
Hogy szerelemmel közeledsz felém ?

.....

És léptiden szűz liljomok fakadnak,
A legszebb rózsák arcod mosolyán.
Istennője a legdicsebb tavasznak,
Enyém lesz ugy-e te, legszebb leány ?

S ha mint király, aranynyal ékszerekkel
Nem hintem is be drága utadat :
De üdvöt, mennyet, mit nyujthat az ember,
Lelkem, szerelmem mindent néked ad.

Imádlak, bálványozlak, istenitlek,
Csak érted élek éltem végeig ;
Oly jó leszek körödben, mint a kisdéd
Meg mint az angyal, mely mindig szelid.

Tebenned él, támad fel új világom,
Hitem, bizalmam, vágyam, életem —
Csak az lesz büszkeségem, hogyha látom,
Hogy igaz-boldog lettél énvelem.

De mikor a nagy világ harcza vár rám,
Harczolni titán-erővel megyek :
Hogy visszatérve, szerelmem oltárán
Neked nyujtsam át dicsőségemet.

Hogy minden érzelmem, gondolatomnak
Vezérlő fénye, csillaga te légy,
Szeressük egymást akkor is, ha roskadt
Keblünkéből már a szenvedély kiég.

Szeressük egymást tisztán, meg nem unva,
Mindig forróbban, hűen, lángolón,
Még akkor is, ha megfutott utunkra
Gyászfátyolt az elmulás keze von.

Egy fényugár már kiszakadt a napból,
Fényétől multam hirtelen letünt
S én érzem, érzem, oh lány, én szerelmem,
Hogy nagyon, nagyon boldogok leszünk !

A JÖVŐ.

Ki örökké azon töpreng,
Milyen lesz jövője :
Dolgaiban, céljaiban
Sose megy előre.

Tervezheti, építheti
Reményei várát :
Akadályok, semmiségek
Útjait elállják.

Hasztalan kér, hasztalan vár
Mesebeli nemtőt :
Töprengési, álmodási
Czéltalanok, meddők.

Hanem a ki küzd, cselekszik
Buzgón, lankadatlan :
Szinte látja szép jövőjét
Minden pillanatban.

S olyan gyorsan tör előre
Mindig többre kelve,
Mintha szárnyat adott volna
Neki a szerencse !

KOSSUTH SÍRJA.

Kossuth sírja a mi szentegyházunk,
Fohászkodni hozzá ki-kijárunk ;
Minden szavunk új eskü, imádság,
Hogy letépjük szolgaságunk lánczát.

Kossuth sírja Magyarország lelke,
Innen árad széjjel nagy szerelme
S megtanít rá, hogyha összetartunk :
Még a pokol se fog győzni rajtunk.

Kossuth sírja szabadságunk napja ;
Ha felbukkan az ég boltozatra :
Olyan csodát ember még nem látott :
Beragyogja az egész világot.

Kossuth sírja a mi reménységünk,
Hogy nagygyá lesz egykor a mi népünk :
Mi leszünk az elsők szóban, tettben,
Vitézségben, édes szeretetben.

Kossuth sírja földi legszentebb hely,
Látogassuk meg nem szünő hittel
S hogy új erő járja keblünk által :
Csókjainkat hintsük rá százával.

A MAGYAR IFJAKHOZ.

Előre ifjak, bátran csüggedetlen,
Ki-ki a jól kitűzött célra törve !
Mig vér pezseg, magyar vér az erekben :
Kitartástok maradjon rendületlen ;
Bizalommal nézzetek a jövőbe !

Kincs, hatalom nem kell tinéktek,
Szentség az, a miért ti lelkesültök,
Mi lángra gyújtja bennetek a kedvet,
Olt szívetekbe nem szünő szerelmet
És oszt a munka után édes üdvöt.

Ez a szentség nem múló földi érdek,
Nem tűnik el az eltűnő idővel :
De megújuló éppen, mint az élet !
Minél erősb az utódba mélyed :
Lótusz-virággként mind dusabban zöldel . . .

Az öntudat ez áldó tiszta szentség,
Mely dagadó erőtüket vezérli,
Hogy jól kiművelve a szívet, elmét :
Becsülettel, büszkén megállja helyét,
Ki egyszer magyar, ha ifju, ha férfi !

Versenyteket igaz örömmel nézem,
Mindegyiktek győzelméért lobogva,
S a bért, mely ott szívetek érzetében :
Én borostyánra váltom föl kevélyen
És föltűzöm fényes homlokotokra !

RÖPKE BÚ.

Nem tudom én, mi lelt engem :
Oda lett a régi kedvem !
Se ételem, se italom,
Még csak éjjel se alhatom.

Kijárok a Dunapartra,
Föl-fölcillan szóke habja ;
Olyan csendes ottan lakni . . .
Míntha hívna le valaki !

Ezüst-felhő a hegy alján,
Ne keseregi rajtam, anyám !
Bár csupa kín ez az élet,
Fiad nem ér ilyen véget !

Vadvirágos Tiszaparton
Van nekem egy kis galambom ;
Ha csak hírt is hallok róla :
Mintha kicseréltek volna !

KEZEMBEN A LANT.

Kezemben a lant, nem teszem le,
Bár egy világ támadna rám !
Küzdök szilaján, rendületlen,
Nyerjek, vagy bukjam a csatán.

Férfi vagyok, viharban edzett,
Elveimben határozott :
Hát engem vissza nem riasztnak
A nagy hangú kolomposok.

Magasba tört, sasröptű lelkem
Nem ismer szűk korlátokat :
Imádom azt az isteneszmét,
Mely szívemben viszhangot ad.

Úgy dalolok a földi rendről,
A hogy hatását érzem ;
Mert a világ igaztalan, vad :
A nótám is könnyörtelen.

A szolgaság, nyomor, gyalázat
Megreszkettet orkánszerűn :
Fölkorbácsolt indulatomnak
Szókat nem adni volna bűn !

Szeretem én tisztán, szelíden
Igaz embertestvéremet ;
Ám ha állat lesz : rá zudítom
A lángoló gyűlöletet.

Egy jobb kor képe leng előttem,
A származás hol nem vakít,
Hol a munka, egyéni érdem
Osztja pazar áldásait.

Szükség van-e ilyen dalosra ?
Követnek-e ? Nem kérdezem !
De a kitűzött célra törve,
Megyek előre lelkesen.

Dicsőség, hír nem csal, nem ámít,
Rang nem fog megállítani :
Ha álmaimból válnak is majd
Egy új Kárhágó romjai.

Kezemben a lant, nem teszem le,
Bár egy világ támadna rám !
Küzdök szilaján, rendületlen,
Mint egy kemény hős a csatán !

ELLA BAJA.

Ólomszárnyú szürke éj
Megveri az ablakot :
«Nálad még a lámpa ég ?
Mondd csak Ella, mi bajod ?
Mért vagy olyan izgatott ?»

«Kis testvérkéd álmodik,
Szülőid rég nyugszanak :
Bántja szived valami,
Hogy pihened nem szabad ?
Roszul érzed tán magad ?»

S Ella reszket, Ella fél,
Fölebb húzza paplanát ;
Tudja, hogy csak jót művelt
Egész nagyon, héten át :
Mégse leli a baját.

«Ejnye, ejnye, — szól az éj —
Már ez komoly baj lehet !
Megvizsgálom lelkedet,
Megnézem, mitől remeg,
Tovább addig nem megyek !»

S mint az orvos, a ki jól
Ismeri kis betegét :
Majd be is megy, oda lép,
Bölcséséget mond elébb
S tapogatja üterét.

«Hm ! nagy a baj, nagy biz a !
Hol maradt az estima ?
Imádkozzál rendesen,
Akkor édes gyermekem
Alszol nyugton, csendesen !»

LEVELEDRE.

Azokból a gömbölyű betükből,
Melyeket te írsz, szép kedvesem,
Ha csak pár sort a nevemre küldesz,
Engem az is boldoggá teszen.

Nincs a földnek annyi drága könyve,
Nem is lesz egy öröklét alatt,
Mint amennyi nekem annyit érne,
Mint egy hozzám írott kis szavad.

Óh, hadd lássam hát kezed vonását,
Olykor-olykor írj egy levelet !
Ismételd, hogy mind az elmulásig,
Sőt a lelked aztán is szeret !

GYÖNYÖR.

Az élet ezer baja, gondja
Fáradalmat rám ontva-ontja,
De szívem hozzád száll naponta.

Mint méhecske a kis virágrul,
Melynek nyílt kelyhe mézet árul :
Gazdagon tér meg nagy utjárul.

Hoz színreményt, édes bizalmat,
A küzdelemre erőt, hatalmat :
Zokszót nem ejt a lelked, ajkad.

Vársz még rám féltő türelemmel,
Benned a kétely árnya sem kel,
Hogy meg ne térnék győzelemmel !

Szeretsz mindjobban, lelkesebben !
Mintha ott volnék közeledben
S körülölelné a szerelmem.

S mily édes gyönyör e tudatban,
Hogy te leszesz az én jutalmam,
Küzdenem érted szakadatlan !

JÉZUS.

Dícsőség néked, a ki jöttél
Beváltni az ígéretet,
Hogy terjedjen a népfajok közt
Az igaz emberszeretet ;
Ne ontsa vérét egy a másnak,
Legyen mindenki jó barát :
Szívén viselje, óvja, védje
Embertársának igazát.

Lángelmék sorsa volt a sorsod :
Kínszenvedés, nehéz kereszt ;
Nem a te czéled, de elérve
Megtetted a tökéletet :
Bevégzéd munkád, életteddel
Pecsételvén meg tanaid ;
Hiába tört a butaság rád :
Nevedből is kikelt a hit !

Miként ha zordon éjszakában
Kigyúlnak a csillagzatok :
Eszméid fénye lelkeinkre
Még annál is jobban hatott !
Érezzük, hogy a mit te hirdetsz,
Az a legszebb, legjobb világ :
A szeretet, a jámbor élet
Már itt a földön üdvöt ád.

Nem félünk bajtól, elmulástól :
Tudjuk, hogy az a végzetünk !
Ha jót tettünk az emberekkel,
Sokáig fönmarad nevünk . . .
Te mutattad meg azt az útat,
Mely a tökély felé vezet :
Ha néha tán megtántorodnánk,
Példád nyujt segítő kezet.

Szent áhitattal, hódolattal
Hajlunk meg szellemed előtt ;
Tanod mindegyre jobban terjed,
Vallásod egyre életőbb !
S bizonynyal csak pár ezer év még,
Ha útagon megyünk tovább :
Egy nagy békés, egymást szerető
Család lesz az egész világ.

Dicsőség néked, a ki jöttél
Beváltni az ígéretet,
Hogy terjedjen a népfajok közt
Az igaz emberszeretet !
Dicsőség néked, istenember,
Ki velünk ennyi jót tevé :
A megújuló emberekben
Emléked mindörökre él !

A KIS TAMBURÁZÓ.

Játszi dal a rideg húrokon,
Vidám szívben komoly érzelem
S nem tudja a szöszke kis baba,
Hogy a mi meglepte — szerelem.

Csak kipenget öntudatlanul
Lágyan ömlő, édes dalokat,
Csak azt érzi, hogy kicsiny szive
A nótákra bús viszhangot ad.

Régi hangszer, rózsás, játszi dal
Ne rikasd meg a kis védtelent,
Hisz szerelme, e sugárözön
A szívében glóriát teremt !

ÁLDÁS.

Ki kenyeret adsz a szegénynek
S letörlöd omló könyeit :
Ne legyen soha szenvedésed,
Áldássá váljék rád az élet,
Ne muljanak gyönyöreid.

S míg sziveink legbensejében
Százezren fogunk áldani :
Te adakozz titokban, szépen :
S tetteid Isten közelében
Zengjék az üdv angyalai.

A MUNKA MEGVÁLTÁSA.

Megszületett, itt él közöttünk
Az igaz emberszeretet,
Eszmékben egy ember beváltá
Az isteni ígéretet.

Ha mégis van igaztalanság,
Oszoljanak kétségeink :
Az emberszeretet egéből
Új megváltás kegyelme int.

Fölkel, ragyog tűzzel, vakítón,
Mint éltető tavaszi nap,
Pazaron osztva szét a földön
Az áldó, fényes sugarat.

Beszáll a szivek rejtékébe,
Föltámasztja az érzetet —
Az így megváltott nyomor és bűn
Hálaadó imát rebeg.

Az új életre kelt igazság,
Munkás szegények Krisztusa
Azt hirdeti : oly nagy lesz a díj,
Mint a mily nagy volt a tusa.

A gazdagokkal a szegénység
Egyforma jobb jövőbe lát :
Busásan fogja hasznosítani
Végzett munkája kamatát.

Eltűnik minden baj a földről,
Rangkórság, nyomor, bánatalom :
A munkáé lesz a becsület,
Jólét, dicsőség, hatalom.

Megszületett, itt él közöttünk
Az igaz emberszeretet :
A munkamegosztás beváltja
Az isteni ígéretet.

A LEGSZEBB RÓZSA.

Leszakasztom, neked adom a legszebb rózsát,
Olyan piros, olyan tiszta, mint a te orczád.
Oda való, oda tűzd a kebeledre,
Csak a harmat, csak a napfény érintette.

Olyan az én szerelmem is, mint ez a rózsza,
Teéretted nyílt ki szépen gyöngé bimbója.
Tűzd azt is a szived fölé ráadásul,
Megóv minden bútól, bajtól, csatódástul.

Azt se kérdem, hogy igazán szeretsz-e engem,
Megtartasz-e továbbra is a szerelmedben ?
Elég az, ha te mondod, hogy bizzam benned :
Én csak addig élek, amíg szerethetlek !

SZERETSZ-E, MONDD ?

Ha majd a rózsák hullni fognak,
Vége szakad ifju korunknak,
Csók helyett dér kel ajkamon,
Hervadsz te is, szép angyalom :
Szeretsz-e, mondd ?

Mi akkor is, mint a galambok,
Édes örömmek adva hangot :
Korunkról elfeledkezünk,
Turbékolunk, kedveskedünk ?
Szeretsz-e, mondd ?

Vagy ha időnk fagyosra fordul,
Csak hóviharát szórja zordul :
Olyan leszünk, mint a hegyek,
Szikláktól, jégtől érdesek ?
Szeretsz-e, mondd ?

Óh, de mi sose vénülünk meg,
Végét nem érzük életünknek,
Jó kedvük, szépek maradunk,
Csókot hint szivünk, ajakunk !
Szeretsz-e, mondd ?

KÓRÁGYÁNÁL.

Óh, Isten, Isten, tehozzád kiáltok,
Természet, élet, erő Istene,
Ki kormányzod e roppant nagy világot,
Kinek megtart egy kis tekintete :
Uram, ne hagyd, hogy elveszsen e gyermek,
E benned bízó, téged tisztelő :
Forduljon hozzá végtelen kegyelmed,
Hogy lakja őt az élet és erő !

E nagy természet a te szentegyházad,
Imádni téged mindenütt lehet :
Vedd kegyesen könyörgő hó imámat,
Ha ágya előtt itt térdepelek
S fejem lehajtva, összetett kezekkel
Esdek tehozzád könyeim között :
Boldog leszek, ha értem emeled fel
S adod lelkünknek ezt az örömet !

Mert lásd, még nem is éltünk, mást se tudtunk :
Minthogy te vagy az örök szerelem,
S midőn egymásba fontad földi útunk :
Téged imádtunk, áldtunk szüntelen.
Te akkor is velünk maradsz, ha szívünk
Oltárodnál örökre egyesül !
Óh, engedj hát nagy irgalmadba' hinnünk
S bízunk tebenned véghetetlenül !

SORSUNK.

Ne mondd, hogy nem szeretsz, nem hihetem :
Ne utasíts el fagyos hidegen ;
Köröttünk az egész világ szeret :
Mi se lehetünk érzéketlenek !

Sorsát szívünk ki nem kerülheti,
Bár sokszor a közönyt erőlteti,
Mikor igazi vonzalomra lel :
Oh érzi, érzi, hogy szeretni kell !

Szerelmedet te is hőn érezed !
Add hát nekem örökre szivedet
S egymást segítve hűn, szerelmesen
Együtt haladjunk át az életen.

NE SIRJ, NE SIRJ !

Ne sirj, ne sirj, túrd még a földi kint,
Az irgalom elvégre ránk tekint
S elűzi a te gyötrő kínodat ;
Ki a parányba életet lehel,
Egy szerető párt nem feledhet el
S bizonynyal hozzánk is ellátogat.

Oly ifju, szép vagy, oly nemes, szelid :
Ne folyjanak hát drága könnyeid
E percznyi, fájó roszullét fölött !
Hited megváltott ! Hő fohászaid
Megnyitották a mennyek ajtait
S közelgenek felénk az örömök.

Bú, baj, betegség e forgó golyón
Mindent, mi fényes, olykor árnyba von
S eltipró zordon véggel fenyeget ;
De midőn már-már győzne a halál :
A nagy világerő elébe áll
S még édesebbé teszi életedet.

Oh, örvendezz hát lelkem, kedvesem,
Lásd megsegít az égi kegyelem :
Egészséged szemlátomást javúl ;
Szerelmünk is erősebben ragyog :
Nem ismerünk se gyászt, se bánatot,
S már együtt élünk elválhatlanul !

A HONVÉD.

Küzdött, mint egy oroszlán,
Típorta ellenét,
De sok sebtől borítva
Végtére elesék.

Harcz végén, hogy temetni
Jött egy csapat legény,
Úgy vélték, a kemény hős
Éltéhez van remény.

Sebeit bekötözték,
Szépen bántak vele,
Mert a hazavédőnek
Nagy az ő érdeme.

A hős eszmélni kezdett,
Szétnézett a csatán :
— «Oh, mondjátok, ki győzött,
Az ellen vagy hazám ?»

Mogorván válaszoltak
A zord ellenfelek :
— «Bajtársaid dicsően
Mind, mind elesenek !»

«A diadal miénk lett ;
Hazád bilincsbe már —
De rád, derék vitéz-társ
Császárunk kegye vár !»

— «Elég, szólott a honvéd,
Jobb a halál nekem :
Rab hazában gyalázat
Volna az életem !»

S kemény, szilaj kezekkel
Sebeit feltöré,
S lelke elszállt szabad, hős
Bajtársai közé.

PÁROS CSILLAG.

Páros csillag együtt ragyog az égen,
Páros virág együtt hervad a réten,
Kis madárnak elszállt párja megkerül :
Hejh csak magam vagyok árva egyedül !

Az elhagyott sirhantokat keresem,
Siratom a szegény árva életem ;
De ha rózsám hozzám kötöd sorsodat :
Én leszek a földön a legboldogabb !

RÓZSÁK.

Piros rózsza, fehér rózsza, halavány,
Hamis a lány, csalfa a lány, valahány ;
Ez is, az is azt csevegi, fitogtatja, hogy szeret :
Pedig-pedig valamennyi hiteget.

Piros rózsza, fehér rózsza, halavány,
Szegény legény csalatkozik valahány ;
Bubánatát, gyászos sorsát addig-addig kesergi :
A mátkáját se tudja már szeretni !

Piros rózsza, fehér rózsza, halavány,
Tánczba vágyik, tánczban hervad el a lány ;
Ingadozik, hajladozik, kaczerkodik, kikaczag :
Fején meg a szüzi párta ott marad !

SZÜRET.

Hajnalodik, pirul az ég alja,
Faluhelyen szüret, első napja,
Kong a hordó, szőlőhegyre járnak :
Jó kedve van az egész világnak.

Szép leányok szedik a gerezdet,
Vidámságuk megveszi a lelket ;
Vége-hossza nincs a hahotának :
Jó kedve van az egész világnak.

Csinos fiuk a csöbröket hordják,
Készítgetik estére a nótát ;
Majd ők is a szedők közé állnak :
Jó kedve van az egész világnak.

Éjszakára van ám csak jó világ :
Mézédes must virágos kedvet ad ;
Elmesélnek, tréfáznak, nótáznak :
Jó kedve van az egész világnak.

Száll a nóta, keserg a furulya,
A legszebbik magyar legény fúja,
Közbe-közbe boros kancsó járja :
Az alföldi szüretnek nincs párja !

KÁPRÁZAT.

Melegség szivemben, meglegedésnek
Áldó melegsége.
Úgy lángol, sugárzik hű tiszta szerelmem,
Mint a napnak fénye.

Mit oly soká űztem, hasztalan kergettem
Hegyeken, pusztákon :
Itt van karjaim közt, átölel szeretve
Az én boldogságom.

Zivatarmadárnak havat szór a szárnya
S lelecsap az éjbe.
Éppen így havazott, csapdosott a kétség
Lelkem éjjelébe.

S mint az a kőszikla, mit erős földrengés
Megingatott trónján :
Csak egy kis csalódás, gyöngé megrendülés
S örökre aludnám.

De mint az a hajós, mely a tenger harczát
Megállta keményen :
Legyőztem a sorsot, s pihenni, szeretni
Csöndes révbe tértem.

Már nincs is mit kérnem, miért esedeznem
Szótalanul, vágyón :
Teljesült reményem, megvan osztályrészem,
Minden kívánságom.

Csinos kis szobámban mosolyog, nevetgél,
Mint csillag az égen,
Égi csillagoknál ékesebben fénylő
Drága feleségem.

Amott a bölcsőben nyíló rózsabimbó,
Szerelmünk magzatja ;
Anyja egyik karja nyakam körül, másik
A bölcsőt ringatja.

Nagyobbik kis lánykám csecsebabácskáját
Teszi pihenőre,
Altatja, csókolja, utánozza anyját,
Eltanulta tőle.

Iskolás fiam a világtörténetet
Magolja serényen ;
Kérdezzet is olykor, s elborong, mint apja,
Egy-egy sötét képen.

Megy szépen a folyó, az élet folyama
A mély medrű úton.
Kedves kis családom ilyen istenáldva
Beh jól esik tudnom !

Az a mély kongású, biztos, kimért léptű
Ódon fali óra
Mért is van minálunk, mért is emlékeztet
Az elmulandóra ?

Hisz bármerre nézek, bárhová gondolk
És bármit is látok :
Mindenben föllelem a megelégedést,
Való boldogságot.

Ti vijjogó baglyok, sötét denevérek
Kályhámra kifestve,
Hiába is vártok, hiába is álltok,
Sose lesz itt este.

De teljes napfénynek, igaz szeretetnek
Meleg menyországa
Ragyog itt a szívre, ragyog itt mindenre,
Porra és virágra.

S azok az angyalok, jó anyám, testvérim,
Kik itt vannak, itt nézd,
Kicsiny kis szobámból soha nem távoznak,
Nem mennek ki innét.

Kedves feleségem velük szépen bánik,
Nagyon szives gazda :
Csókdossa a szemem, csókdossa az ajkam
S őket czirógatja.

Ki vágyna e helyről, a hetedik mennyből
A rögs életbe ?
Hol a ki megbotlott, el is esik rögtön
S el is van temetve.

Itt, hol csak az üdvnek látni ragyogását
S lelki szeretetnek :
A hírnél, fénynél a szerető szívben
Szebb virágok teremnek.

Az öröm virági apró virágszálak,
Künn szebbeket látnál ;
De többet ér ebből egy szál a dicsőség
Egész századánál.

Nem múló gyönyörben telik itt az élet
S változik is néha :
Feleségem csókját felcseréli lánykám
Bohókás játéka.

Angyalok az égben, királyok a fényben
Nem élhetnek szebben :
Gyermek, anya testvér hitvesem lelkében
S ők az én szívemben.

Hát nem ez az élet : a családi élet,
Nem ez a boldogság ?
Szerelmem az ajkam, szerettim kezeim
S térdeim csókdossák.

Szigeti fa lettem, melynek a tengerbe
Hajlik minden ága ;
De minden levelem csókdossa az üdvök
Édes óceánja.

Óh, hogy csak káprázat rövid életemben
A családi élet !
Szétfoszlik, eltűnik, ha csak lelkileg is
Közelébe érek !

TELE VAN.

Tele van minden csepp vérem
Izzó vágygyal, szerelemmel,
Lemondással, új reménnyel,
Édes, átkos gerjelemmel.

Szivem lángol, emésztődik,
Mint egy napgömb délhevében
S megszületnék, ha szeretnél,
Az igazi földi éden.

Érzelmem, mint folyam árja,
Úgy dagad, dül-fül a lázban ;
Eszemet csak ösztökéli
Az örök rád gondolásban.

Szenvedélyem látatenger,
Mely mindegyre jobban árad
S életem, ha nem szeretsz te :
Völgyévé lesz a halálnak.

MEGZÖRREN.

Megzörren a lábam alatt a haraszt,
Engem itt már többé semmi nem maraszt ;
Hejh, hogy az a barna kis lány elhagyott,
Még talán az Isten is megtagadott.

Megyek, megyek a faluból kifele,
Sorsom, mint az utam, olyan fekete ;
Hulló levél, keserűség, fájdalom,
Az fogad, az kísér gyászos utamon.

Úgy jöttem én ide, mint egy kis gyerek,
Mostan, mint egy megőszült agg, úgy megyek ;
Megőszített, megvénített hirtelen
A kijátszott, a rászédett szerelem.

Hulljatok csak, elhaló falevelek,
Mert én soha többé már nem szeretek ;
Olyan vagyok épp, mint ti az avaron :
A nyugalját senkinek se zavarom.

CSAK TE.

Csak te nem értesz meg,
Nem szeretsz meg engem,
Csak tenéked nem kell
Az én nagy szerelmem.
Pedig a napok is
Csak attól ragyognak,
Madarak az ágon
Mind arról dalolnak.

Tavaszi virágzása,
Nyár gyümölcsözése
Mind az én szerelmem
Édes átérzése.
Hejh, velem, te kis lány,
Ha megelégednél :
Ilyen szerelemmel
Beh boldog lehetnél !

A CSALÓDÁS.

A csalódás viharzó tengerében
Ott küzködik a lelkem, lent a mélyben
S az örvények a mint mélyebbre ásnak :
Felejttem képét az egész világnak.

S mindegyre csak alább-alább merülök,
Miként ha vonna nehéz szikla-bűnöd,
Miként ha vonna hitem szörnyű vétke
Az életírtó kétségbeesésbe.

És oda esem abba a világba,
A mely világ az örültek világa,
A hol egyenlő ember és a féreg,
Honnan nem támad fel többé az élet.

Föl-föltekintek még a habgomolyból,
Emléked is megcsillan olykor-olykor —
De a csalódás új örvénybe lök be
S rám nézve már elvesztél mindörökre!

JÖVŐNK KÉPE.

Jaj nekem és jaj neked leányka,
Hogy egymást megértetni nem tudánk :
A halálok igazi halála,
Búhalál vár immár mireánk !

S ott kísért a csendes éjszakákon
Öröminck és álmaink felett ;
Itt méreggel, ott a tetszhalállal,
Orgyilokkal, tüzzel fenyeget.

S ott kísért a vigalmak zajában,
Hol lelked a fényben elmerül ;
Gyönyöreid gyötrelmekre váltja,
Imáid közt se hagy egyedül.

Engem is megfojtogat ez a rém,
Sőt a kétség sírjába temet.
Azért üld, hogy ifjuságom, üdvöm,
Veled minden, minden elveszett.

— Mért viselnők tovább ezt az átkot,
A melyhez a pokol mennyei,
Hogy meggyilkolt, elföldelt szerelmünk
Följárjon hozzánk kísérteni ? !

NEM GONDOLOK RÁD !

Nem gondolok rád, nincs miért ;
Emlékedet, mely még kísért
S ingerkedést úz csak velem :
Elkergetem.

Magadhoz fűztél hasztalan,
Tudva, mily nagy káromra van,
Ha rád pazarlom életem . . .
S mi lett velem ?

Hogy férfimórirra kérdelek :
Átadod-e már szivedet :
Hallgatsz, mint a hideg, komor
Gránitszobor.

Keresek mást, a ki megért,
Szerelmet ad szerelmemért
S vigasztal az, ha majd feled,
Hogy szeretett !

DAJKÁLKODÁS.

Ringatgatom szerelmi bánatom,
Mint dajka a makranczos csecsemőt :
Aludj, aludj, én lelkem, gyermekem,
Szép álmaid között feledd el őt !

Aludj, aludj ! . . . Lágy, puha vánkoso
Az ő kedves emlékiből való ;
Abból szövött a selyempaplanod,
E bíbor is, arczodra olvadó.

Ez a lepel, remek játékszerek,
Ez a feszület, oltár, itt e kép,
Még bölcsőd is, úgy-úgy a szived is
Őtőle vette drága életét.

Pusztuljatok hát csúf kísértetek,
Hűtlenség, boszú, feledés, s te zord
Kétségbesés, kín, jaj, bú, gyötirelem — !
Ne üljetek rajtam halotti tort !

Te is aludj el, édes bánatom !
Nézd, ím az éj homálya fölszakad —
Hah, úgy unom már e dajkálkodást,
Hogy ha nem alszol, hát — megfojtalak !

NEM SZERET !

Tréfa-e avagy valóság
Ez a szörnyű változás ?
Ha köröttem szétekintek,
Minden oly bús, oly csodás.

Mintha nem a régi napfény
Ragyogná be az eget . . .
— Megvakult a lelkem is tán,
Hogy már a lány nem szeret ? !

ERRE JŐNEK.

Erre jőnek, erre jőnek,
Hozzák az én szeretőmet ;
Azzal megy az esküvőre,
Ki jó szót se várhat tőle.

Az a négy pej úgy ficzánkol,
Kifordítja szánkájából,
Elviszi a másvilágra,
Hol nem lesz a szíve árva.

Mostan éppen énrám néz át ;
Mefogom a kapufélfát,
Nehogy kínos keservemben
Még valahogy összeessem.

Vigasztalódj szép menyasszony,
Bánat soha ne aggaszson ;
Lettem volna én is gazdag,
Volnánk a legboldogabbak.

Felöltözöm feketébe,
Kimegyek a faluvégre,
Meggérem a fürgeteget :
Borítson rám szemfödület.

ÓH, MINT CSALÓDTAM.

Óh, mint csalódtam, mint csalódtam,
Hogy tudok bízni, küzdeni :
Szerelmed szép, jó tervemet mind
A biztos célra vezeti ;
Nincs lehetlenség, nincsen álom,
Mít el ne érnék általad,
Hisz dicsőségem, büszkeségem
Te vagy egyedül egymagad !

Óh, mint csalódtam, mint csalódtam,
Mily gyenge vagyok, most tudom :
Gyors szakításod, rászédésed,
Megállít im a főuton :
És hogy se célom, se erőm nincs,
Nagy gyötrellemmel érzem :
Mint egy fabábut, porszemecskét,
Úgy buktat el balvégzetem.

Óh, mint csalódtam, mint csalódtam,
Hogy tudok bízni, küzdeni !
Lelkemet, hogy magamra hagytál,
Az árny is megremegteti !
Ma már jövőm nincs, hitem eltűnt,
Életem képe oly komor,
Mint azé a rózsalevélé,
Melyet az orkán elsodor !

Ő ÉS ÉN.

I.

Az üdvösség se kell szívemnek,
Ha az üdvösség nem te vagy !
De a pokol minden tüzénél
Több kínba dobhat egy szavad.

Te vagy az élet. Bízva benned,
A lelkem úgy szeret, remél !
Ne engedd, hogy úgy veszszen el, mint
A fáról letépett levél !

II.

Dalolsz, szökelsz, mint a kanári ;
De kedved nem képmutatás ?
Elöttem ez a nagy vidámság
Megfoghatatlan és csodás !

Ha szívemet reád pazarlám,
Vonzalmaidat kívánhatom ;
Mert nélküled olyan leszek, mint
Virágok nélkül a vadon !

III.

Csupa szív voltam én is egykor,
A míg hívém vonzalmaidat :
Szerettelek, lángoltam érted
Oly hévvel, mint a nyári nap.

De hogy ilyen könnyörtelen vagy,
Széttéped üdvöm, hitemet :
Úgy érzem, hozzád hasonló,
Igazi jégszívű leszek.

IV.

Meghalt a lány, mert áltató volt,
Viszik temetni szóltanul :
Ez elrettentő nagy közönyből
Csak a te szíved nem tanul ?

Így jársz te is, ha szenvedésem
Kigúnyolja minden szavad :
Elhidegülök és a szived
Egyszer csak utánam szakad.

V.

Mint az utczára dobott koldus
Zimankós idő közepett,
Úgy búsulok búbánatomban
S jótékony könyre sem lelek.

Csak a mint állok csüggedetten,
Önmagamnak is idegen :
Szeretném nyomban eltemetni
Szegény eljátszott életem !

VI.

Jön még idő, óh, gyorsan eljő
A jéghideg megfontolás,
Mikor majd szíved tudja, érzi,
Hogy csupán te voltál hibás.

De egy egész dicső menyország
Se költi fel szerelmemet :
Az elszállt ifjukor fölött csak
Halottal az emlékezet.

VII.

Bíztam benned, mint az Istenemben
S kérésemre azt felelted : nem, nem !
— Ha már veled nem lehetek boldog :
Mérget veszek, vagy inkább — lemondok.

VIII.

Pazarló voltam, meg bohó is ;
Csak most kezd érni az eszem :
Baráti szóra csukva tárczám,
A lányt is nézem hidegen.

S ha valaha még tán szeretnék,
Hogy megkíméljem szívemet,
Úgy teszek, mint ez a leány tett :
Csak az eszemmel szeretek !

NEM SÍROK ÉN TEUTÁNAD.

Nem sírok én teutánad,
Úgy se szeretsz engem,
Elszaladok a kocsmába,
Mulatós a kedvem ;
Húzatok a cigányokkal
Nóta után nótát,
Míg csak el nem felejttem a
Halovány két orczád.

Ne ne vess ki, de meg se szánj,
Ha tán részeg lennék :
Borba fojtja magyar ember
Nagy keservét, kedvét ;

Nem bánkódik, nem pityereg :
Dalol, muzsikáltat,
Vígadozva kiált búcsút
A kerek világnak.

VÖRÖS MÁJUS.

Töprengő lelkem nem talál nyugalmat,
Csak száll, mint sirály a habok felett :
Óh, emberiség, mely jobb sorsot adhat,
Lesz-e idő, hogy útag fölleled ?
Vagy föl is lelted és azon haladsz már,
Csak az én bús szemem nem látja még ?
S engemet, a kit régen túlhaladtál,
Multad vakít, e hunyó messzeség ?

Igaz, ha a történelemben nézek,
Csak bűn, iszony, miket észreveszek !
Látom, hogy a magasba tört önérdék
Pusztítja és öli a népeket :
Egy Fáraó, Robespierre, Czézár, Tamerlán
Lépcsőül használ embertársakat
S mikor uralma már a biztos helyt áll :
Koponyáikból piramist rakat.

Fönséges tettek, ezredekre szólók,
Miket végeztek e dicső nagyok !
Beszélnek a gúlákba zárt koporsók :
Az önkény ránk mily rabigát hagyott !

Mennyi nyomor, mily végtelen baromság,
Lelki sötétség ! S mind te bűnhődéd,
Kinek lenyűgzik boldogságod sorsát,
Mert magad őrzöd, nép, agyad ködét.

Vagy azt lássam meg, azt a nagy kegyelmet,
Mely a végzett munkáért konczot ejt
S midőn a csontból több velőt nem verhet :
Eldob, kivitet s rögtön elfelejt ?
Napfény mellett a mécses pislogását
Becsüljem többre téveteg vakon ?
Vagy azt higyjem : feledve hívatását,
Az ember ma is a régi barom ?

De üljön átok szívére, agyára,
Ki embertársról így vélekedik !
Fölébredtünk mivoltunk tudatára,
Érezzük, hogy kik vagyunk. Mindenik
Egy anyagból való, tehát egyenlő,
Földi javakban egyaránt jogos,
Kiknél a születés, vagyon veszendő ;
Nem az ér többet, ki többet oroz.

Az a fejünk, ki dús munkával, észszel
Önmaga s társa javára szerez,
Ki édes és áldásos küzködéssel
Megmutatja, hogy mire érdemes ;
Másét nem bántja, magáét se hagyja,
Szóval a nagy egész hasznára van :
Testvér a jóban, roszban ; osztogatja
Lelke, szive gyümölcsét untalan.

Óh, látom, látom, ez a biztos út az,
Mely édes és nagy jóléthez vezet !
Ha ismerjük céljainkat, magunkat :
Tudjuk gyógyítani a régi sebet.
Minden bajunk, nyomorunk okozója,
Életünk átka földi szörnyszülött —
S el fog pusztulni végkép a pokolba,
Ha jobbrészünk munkában ráütött.

A szörnyszülött, a bálvány, csodaisten
Te vagy pénz, vagyon, undok hatalom,
Ki hogy megszálltál kedves hiveidben,
Nyomorog száz meg száz társadalom.
De május első, jobb sors hirdetője,
Tebenned bízunk : legyőzzük e gazt !
S azzal a szent hittel megyünk előbbre,
Hogy munkánk mindenütt áldást fakaszt.

Töprengő lelkem, leld hát föl nyugalmad
Az egyenjogok e szent ünnepén !
És a kiknek szavad nyugalmat adhat,
Szállj le azokra, mint szent érzemény
S hirdesd, hogy e nép, mely ígéretföldjét
A békés munkásságban keresi :
Az emberiség sorsát, jobb jövőjét
Az igazi mederbe tereli !

ISTEN.

Erős várunk, bizodalunk,
Mindenség lett egy szavára ;
Hiszünk benne mindörökké,
Végtelenség nagy királya !

Tarka felhők szállnak-kelnek,
Visznek áldást szomju földre ;
A ki őket elvezérli,
Kell, hogy vágyunk is betöltse.

A hamut, port átteremti,
Újabb, jobb életre hívja :
Nem lehet, hogy mi maradjunk
Szenvedések vértanuja !

E csodás, bölcs jóakaró
Meghallgatja hő imánkat :
Minden kicsi lábnyomunkra
Az ő áldó kegye árad.

Uram, ha megtántorodnánk,
Tudjuk, nem vagy késedelmes :
Ne engedj a porba hullni,
Adj erőt a küzdelemhez !

KÖTELESSÉG.

Furcsa legény ez az élet,
Arcza, keze csupa festék,
Drága neve kötelesség ;
Örökösen azt akarja,
Hogy mind jobban-jobban tessék !

Nincs előtte úr, se szolgál,
Népség, vénség, fiatalság ;
Kedveli a szépet, nyalkát,
De a rúttal, toprongyossal,
Nyomorékkal is jó pajtás.

Oda áll a betegágyhoz,
Hízeleg a szenvedőnek :
«Bajod, kínod nem lesz többet,
Jóvá, kedvessé, vidámmá,
Teszem a létet előtted.»

Fölkeresi a szemérmest,
S ha már lankad, támogatja :
«Hallgass folyton a szavamra ;
Szeress, dolgozz, higyj, imádkozz
S bizony lesz is fogamatja !»

Igy dédelget, áld, vezérel,
Hajszol, üldöz minden embert,
Adja s elveszi a fegyvert,
De mindig csak végezniünk kell
Azt a munkát, a mit rendelt.

S mikor végre megismertük
A szeszélyét, nagy kegyelmét :
Mi akarjuk, hogy csak tessék !
Hisz az egész édes élet
Örökös — szép kötelesség.

SZERELEM.

Nem az a szerelem, mit a csókban érzünk,
Miben ölelés közt oly édes a részünk ;
Az se szerelem, mit bókok közt sóhajtunk,
Ingerlő vágyak közt suttog szomjas ajkunk
Csöndes kis szobánkban vagy oltár előtt :
De az, mi akkor is rejtve marad nálunk,
Ha gondolatban is közelébe szállunk
S mindig őt szeretni ad újabb erőt.

Lehetünk jólétben, vagy örökös bajban,
Virágos erdőben, puszta sivatagban ;
Járhatjuk a tengert, az egész világot,
Kísérhet bennünket az áldás vagy átok ;
Nincsen és nem is lesz soha otthonunk :
Mi minden mellékczelt, kint, kéjt félretéve,
Nem vágyunk másra, csak az ő szerelmére
S még akkor is, úgy is, érte lángolunk.

Mikor lemerülünk zúgó tengerárba,
Fényes napvilágtól elzár sötét bánya ;
Tudomány, hivatás rekeszt el mellőle,
Hetekig, évekig nem hallunk felőle :
Magunkat feledve érte remegünk ;
Tán reményünk sincs már, hogy őt viszontlássuk :
Boldogságunk még se építjük fel másutt :
Egyedül, örökre ő marad velünk.

Ezer figyelmünkről megfeledkezik tán,
Mint valami ócska limlomot el is hány ;
Míránk már nem gondol soha-soha többé —
S még akkor is érte epednünk örökké,
Csak ő rá gondolva, vágyva végtelen ;
Hordva azt a tébolyt, melytől lelkünk vérzik,
Megvetés, lemondás, átok nélkül végig
Egész létünkön át : ez a szerelem !

KARÁCSONY.

– 1896.–

Nagy ünnepet ül ma Magyarország népe,
Ezzel az ünneppel lép új ezredévbe,
Karácsony ünneppel.
Hazánk ünnepe is ez a dicső ünnep,
Jézus hitvallása tartott meg bennünket,
S éltet szeretettel.

Feledve a multat, bűt, bajt, veszedelmet,
Szenteljük szivünket ama szeretetnek,
A mely hazát alkot
S áldjuk azt a szikrát, az isteni eszmét,
A mely nem engedte szép hazánknak vesztét,
Hitünkben megtartott.

Hej pedig nem egyszer, százszor meg ezerszer
Vívunk a halállal, a végenyészettel
S vesztünket éreztük ;
De hitünk a jobba, el nem mulandóba :
Barátinkban, bennünk hazánkat megóvta,
Eztán se hagy vesznünk.

Teljes bizalommal nézzünk a jövőbe !
Addig el nem veszhet a magyarok földje,
Nem veszhet el többé :
Míg karácsonyt ülünk, míg hiszünk az égben
S én látom, hogy népem békességben, fényben
Él is mindörökké !

ÉVFORDULÓN.

Kis földünkön pillanat az élet,
Egy a sorsa népfajnak, egyénnek
S ez a sors oly rejtélyes, csodás :
Eltűnünk, mint eltűnnek az évek,
De bennünket ujak fölcsereálnék,
Hogy teljes legyen a változás.

Ujabb vágyak, emberek, virágok
Népesítik be a nagy világot
S nincs parány, a mely nem él, szeret :
Fölkerül, mi föld mélyében állott
S az évet, mely részeire mállott,
Átteremtik jövő ezredek.

Sziveinket kétség ne gyötörje,
Hintsen vigaszt bajban szenvedőkre,
Hogy a fájdalom, kín se örök :
Mindig termőbb lesz a jövő földje
És a változó lét mindörökre
Nyujtani fog áldást, örömet.

UGYAN MIT CSINÁLJAK ?

Tán jó se lenne már
Megcsókolnom téged,
Forró vágyaim közt
Ha megölelnélek !
Olyan erős a láng,
Nagy szerelmem lángja,
Hogy könnyen megölne
Ujabb lobbanása.

Édes közeledbe
Bármennyire értem :
Mondd csak, ha nem szeretsz,
Hogy jobb visszatérnem.

Ragyogó szemeddel
Világítsd az utat,
Min lelkem honába
Még tán visszajuthat.

Most ha visszatérek,
Van egy kis reményem,
Hogy csendes búhalál
Szunnyaszt el ölében ;
Mig ha veled innám
A szerelem üdvét :
Nem halnék meg, nem, de
Mindjárt megőrülnék.

Mint kis gyenge virág,
Bár ég arcza, keble,
Öökre csak vágyik
Napfényre, melegre ;
Én is arra vágyom :
Lenni veled, nálad !
Mondd, ha így vagyok már,
Ugyan mit csináljak ?

BERZSENYI.

«Romlásnak indult» zengted egykoron,
A lételő sülyedés közepett !
S melyen haladt, az alantas fokon
Megállt s figyelt szavadra nemzeted.
De mint az álmkóros, helyzetét
Nem tudva még fölfogni hirtelen :
Csak ment, csak mozgott, majd visszább-elébb
A halálos mélyt rejtő szirteken.

S bár elhallgattak merész dalaid
Baráti kéz ütötte seb miatt :
A jók még hallották viszhangjait
És bennök az önérzet fölriadt.
Még tétovázva, majd viharosan,
De jött, előtört a felébredés
S a mire vágytál lángzón, bátoran :
Néped, a «szibarita» ép, egész !

Hah ! éltél volna, láttad volna csak :
Minő csodákat művelt nemzeted !
A rázudított száz csapás alatt
Mily istenien fölemelkedett !
De hisz Kossuthban és Petőfiben
Szellemed, erőd ott munkálkodott :
Részt vettél a csaták küzdelmiben,
Sergeket lelkesített harcddalod.

Szoborra méltó, nagy vagy te nekünk,
Kinek szerelmed ily dúsan fizet !
Szabadságunkért ott közdél velünk,
Most is közöttünk munkálsz lelkileg ;
Tanítsz szeretni egymást, a hazát,
Énekled meggyőző fohászodat
S tudom, ha ismét szükség lenne rád :
Hát eljönnél harcolni újlag !

De csak pihenj ! Föltámadt nemzedet
A legjobb uton van s bizton megél :
Hisz, bízik abban, együtt teveled,
A «kit a bölcs lángesze föl nem ér».
S míg téged nagyjai közt ünnepel,
Független és szabad hazát akar —
S fennen dobogja minden hó kebel :
Hogy nagyobb lesz, mint egykori a magyar !

HULLANAK.

Hullanak az őszirózsa-levelek,
Megilletik, reszkettetik lelkemet ;
Sóhajukból, sorsukból azt olvasom :
Az életük, a szerelmük
Csalódás volt, fájdalom.

Keserőség ömlik el a szívemen :
Virágsorsból végzetemet ismerem ;
Mintha látnám, halálom mily szomorú :
Nem borul a koporsómra
Se hitves, se koszorú.

Ejh, de félre keserőség, búbánat,
Még csak búcsút se mondok a világnak ;
Úgy elvetem magamtól az életet,
Ahogy engem a szivétől
Az a kis lány elvetett.

TÖLGYEK ALATT.

Ott lovagolunk egymás mellett
A lombzó tölgyek alatt ?
Szívemmel megint incselegnek
A tűzszóró napsugarak.

Ágak hegyéről, rög tövéből
Rólad is láng árad reám,
Bájad is oly hevítve kél föl,
Hogy félek tőled, oh leány !

Egy bűvös kép borúl agyamra,
Pezsgésbe hozza véretem :
A lány gyönyörrel rám tapadva,
Százszor ismétli, hogy szeret.

S mintha tüzes, vasi lovainkat
Lekötné egy nagy hatalom :
Mig lelkeink egymásba ringtak,
Álltak csöndben, hallgatagon.

Lásd, akkor is ilyen verőfény,
Egy lángvilág játszott velem ;
Az ég, a föld szivemre törvén,
Igy sebzett meg a szerelem.

Ne jőjj ennyire közelembé,
Fáj még ma is a veszteség :
Nem akarom, belém szeretve,
Hogy e kint te is érzened !

Szivem csakhoggy ki birta állni
A rá zudúlt fájdalmakat,
Vonzódhat már hozzám akárki :
Szeretnem többé nem szabad !

A BANKÁR.

A bankárnak jól megy dolga,
Ezreket rak halomra,
Használja az életet ;
Hamis nőcskék mosolyáért
Más pénzből fizet házbért,
Ki se tudja : hát mehet.

.....

Felesége fényesen jár,
Mindennap nagy bál a háznál ;
Vinni kell a szerepet !
Mágnásokkal tele háza,
Grófba szerelmes a lánya,
Pár rongy ezres hát mehet.

Zene, ékszer, drága pezsgő,
Kártya, nóta oly kelendő,
Mint a potya csók lehet.
Futja még a Wertheim-kassza,
Tizszer annyi lesz tavaszra
A vagyona : hát mehet.

Néha oszt a hivatalban
Önmagával nagy atak van :
Lebillent az egyszeregy ;
Ám hogy a sulyt helyre bökje,
Két kezével int a börze,
Szép kilátás : hát mehet.

S foly tovább a dinom-dánom,
Mig baj kél a láthatáron,
Jönnek gyanús emberek ;
Ez a pénztét kéri vissza,
Amaz már a bajt gyanítja :
Ejh de bliktri : hát mehet.

Végre maga is a mondó :
Se hitel, se pénz, se posztó,
Más kiút már nem lehet :
Revolvert vesz a markába,
Rágondol Amerikára
S hogy kész a czukk : hát mehet.

MEGTÖRVE.

Bontsd föl édes anyám, bontsd föl azt az ágyat,
Hadd pihenjen fiad, kit megtört a bánat.

Eresz alatt, kertben porladó virágok,
Magam se becsesebb, ugyan mire várok ?

Örömöm, gyönyöröm nem volt az életben,
A dicsőség szárnya nem kapott fel engem.

Mese-számba megy már küzködésem, vágyam,
Álom volt, hogy bíztam, csalódtam a lányban.

Pillanatnyi létem örök gyászra szóló —
Miért is késik hát az a fakoporsó ?

Virágtalan sírban elfeledve nyugszom,
Érdektársak harcza nem zavarja nyugtom.

Szántóvető ember ha poromat szántja,
Rá gyújt majd rólam egy szomorú nótára.

Falu végén a lány eltanulja tőle
S több legénynek nem lesz hűtlen szeretője.

ARANYFÜST.

A bankár fia büszke, kényes,
Nem kell neki a tudomány.
Sovány eszmékkal bíbelődni
Nagy úrhoz nem méltó sor ám !

Tanulni, egyetemre járni,
Figyelni bölcs beszédre is ?
Hogy veszett volna a pokolba,
A ki e kínzást kezdte is !

Ott van a bamba, a szegény nép,
A munka annak kenyere —
Ha falja a könnyvek betüit,
Hát üdvözljön is vele !

Ő neki más kell : aranyélet,
Négyes-fogatot hajtani.
Mosolyra és szépettevésre
Nyílnak meg az ajkai.

... És jár az urfi szép ruhákban,
Szórja a pénzét pazaron.
Ha pár hold földért muzsikálnak :
Elbirja még az ősvagyton.

A banknak mázsaszám a papírja,
Ha sántit is az egyszeregy —
Egy kis hitel, egy ügyes üzlet
És a különbség — elveszett.

A kártya is gazdag aranyhegy,
Csak meg kell járni mélyeit . . .
S a lejtő csúf kapaszkodóin
Van eszköz, a mi még segít.

Néhány forint a jó baráttól
A jobb napok emlékiért —
Aztán a hízélgés, alázat
Csak érdemel fikarcznyi bért.

S midőn szétfoszlik az aranyfüst,
Az urfi kit se érdekel :
Az üres gögnek áldozata
Nyomorban, bűnben sülyed el.

FOGADALOM.

A társaságban, utcán, mindenütt
Szemembe annyi bájos nő ragyog :
Hogy szinte érzem a föld tánczolását
És azt se tudom, hányadán vagyok ;
De a mint lassan észre térek :
Burkából kiválik a zord való —
Ne is beszéljeteK, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Igaz bár, hogy a házas élet
A legszebb minden állapot között :
A hivatás, család fogalmait
Még megbővítik holmi gyönyörök ;
De ha magam is megházasodom :
Hol marad a szeretőnek való ?
Ne is beszéljeteK, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Fiatalság a szépség, élet,
Örömök, kéjek lángoló nyara.
Kinek testében sárga ősz tanyáz már,
Szerelmetekre, csókra nincs joga ?
Hohó ! Legyek bár vén s csúf, mint az ördög,
De gazdag : jöttök, mint az éhhaló !
Ne is beszéljeteK, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Lemondok az üdvről, hogy egy szeressen,
A legszebb, legjobb bár közületek ;
Azt hiszem, végre is megunnám
Az üres, egyhangú csendéletem !
Oh, ugye, ugye, mily gyönyört okoz,
Ha akad egy új, fogunkra való ? !
Ne is beszéljete, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Nappal az utcán, este társaságban
Mi agglegények oly jól mulatunk !
Nem int síró szem, szolgál-kötelesség,
Nem nyom a járom, a százszor megunt ;
Harmincz évüinktől is röpködhetünk,
Mint a madár, napfényben szárnyaló.
Ne is beszéljete, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Óh jaj, az lenne ám a furcsa élet,
Ha meglepnének majd a gyermekek !
S mikről a haza nem gondoskodik :
Kérnének ruhát, czipőt, kenyeret !
S mi csókjaink közt elfelednők,
Hogy ez is, az is meztelen, fakó —
Ne is beszéljete, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Csodás látású lelki szemeimmel
Megnézem egész benső lényemet :
Csak úgy duzzadok a jó egészségtől,
Beteg, erőtlen soha se leszek !

Ha egyszer . . . Hó, azt legvégére hagyjuk :
De akkor se kell már az ápoló !
Ne is beszéljeteK, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Hiába, szó, szó csap erőltetétek,
Mögötte a kárörvendés kaczag.
Engem nem csal meg se angyal, se ördög,
Nem rak kevély fejemre szarvakat !
Hah, már a gondolatra is hideg ráz !
S meghalna a jogbitor kéznyaló !
Ne is beszéljeteK, leányok :
Szép ifjuságom még nem eladó !

Különben is úgy vagyok veletek,
Mint csillagokkal a jó csillagász :
Addig szépek vagytok s érdekesek,
Míg hóbertom utánatok vadász ;
Hanem a mint közelbe jöttetek
S leesik a mennyei takaró —
Ne is beszéljeteK, leányok :
Az életem sose lesz eladó !

ÉDES ANYÁM, HA MEGÖL A.

Édes anyám, ha megöl a búbánat,
Temettessen melléje a babámnak ;
Rózsafából csináltasson koporsót,
Két sorával veresse rá a jajszót.

Édes anyám, nézzen Istent kigyelmed,
Szeresse meg nyugodalmát szivemnek ;
Ha a sírban föllelem a babámat,
Meggöszöni lelkem, mikor feltámad.

A FENEGYEREK.

Én vagyok csak a remek,
Igazi fenegyerek :
Ruhám bő, de uj, ragyog ;
Külsőmre sokat adok.
Ugy-e, kedves, szép vagyok ?
Van szerencsém, jó napot !

Kik voltak az őseim ?
Már hogy tudná azt a hím !
Valamelyik hős deli
Most is a fát tördeli ;
Arcza, keze csupa szőr,
Rajta van a kutyabőr.

Keresetem nem kevés :
Udvarlás, szépettevés.
Kenyerem az a dolog :
Ha rászedelek, pumpolok.
Fejem gondban sose fő :
Van mindig egy drága nő.

Lakásom a sétatér,
Hova szépek szeme ér.
Hol nincs néni, vagy lovag :
Felajánlom karomat
S ha szól hölgyem, hogy lehet :
Fogadom, hogy megszeret.

Adósságom nem szoros ;
Szóval vesz, köt az okos.
Míg ígérem van kinek :
Becsületszóm megfizet ;
Végre csak kivált egy hű —
S lesz a sorsom nagyszerű.

Ajkamról a büszke szó
Társaságban hangadó ;
Mit beszélek : az a nyelv,
A mit mondok : az az elv.
Ha valaki kinevet :
Lefőzöm, hogy meggebed.

Sose vagyok henczegő,
Bókoló, vagy hitszegő,
De ügyes, udvarias,
Előzékeny, nagyuras
S ez csak egy kis számítás,
Kedveskedés, semmi más.

Párszor volt már párbajom,
Jele ott az államon.
Nem korcsma-, nem bűneset ;
Egy-egy szép nőért esett
S míg én adtam a rabot :
Szép szeretőm elhagyott.

Mégis élek, ime lám,
Van pénzem, van szép ruhám ;
A kedélyem friss, derűs,
Akár egy jó hegedűs ;
Azt hiszem : meg se halok !
Van szerencsém, jó napot !

HATÁROZÁS.

Megváltozott minden köröttem,
Megváltoztam én magam is :
Ki valaha az égbe törtem,
Elvagyok ma a porban is.

Viharzó vágyak, szenvedélyek
Nem korbácsolják lelkemet ;
Csak azt teszem, mire az élet
Azt mondja : ember, ez lehet.

Ha népvézérré, vagy királylyá
Teremtett volna végzetem :
Erőm a jobb időt se várná,
Segítenék a népeken.

De egyedül, ily küzdelemmel
Egy-egy hang tör bensőmbé még :
Csitúlj le, hallgass gyöngé ember,
Hisz magadnak se vagy elég.

Pedig tüzeltek ám az álmok
S a vágy, a merész, isteni :
Hogy ezt a megviselt világot
Én tudjam átteremteni.

S mi lett belőlem ? Széttetekintek :
Telvek ma is a börtönök
S míg ajkam itt ígéket hirdet,
Énrajtam is rabláncz csörög.

A hazugság, az önkény, gazság
Még zsarnokabb, mint valaha :
Elveszik az igaz falatját,
Hogy éhen kelljen halnia.

Megváltozott minden köröttem,
Magam se a régi vagyok :
Mert minthogy e sorsba törődjem,
Inkább ezer halált halok !

TEMETŐBEN.

Egy mélabús kis szöszeke lányka
A temetőbe ki-kijárva,
Anyja sírjánál, egyedül
Érzelmébe elmerül.

Látja jó anyját képzeletben,
Meg is ölelné önfeledten,
De karja bénán hull alá :
Hisz hideg kő mered reá !

Meg nem állhatja nagy hevében,
Hogy szelleméhez ne beszéljen
S ne kérdje, mint régen szoká :
«Mamácska, mért váratsz soká ?

Lásd, a virágok hogy virúlnak,
Dérütött fővel el is hullnak,
De jőjön csak a víg tavasz :
Mínd a mi jó volt : újra az.

Te is azt mondtad, jó anyácskám,
Hogy nem hagyysz engem ilyen árván,
Ha búsít gond, baj, komor ősz :
Hozzám sírból is visszajösz.

S ím kelhet, szállhat százszor a nap,
Szívemre csak nem szoríthatlak !
Bár minden oly életteli
S a feltámadást hirdeti !

Rimánkodom, hallgass szavamra,
Ne válass oly soká magadra,
Hagyd oda nyugvóhelyedet,
Vigasztald meg a szívemet !»

ÓH SORS !

Oh sors, üldözhetnél, üldözhetsz is engem,
Magamért én hozzád soha nem esengtem ;
Veszthettem életcélt, reményt, jó barátot :
Gúnyolódva vettem sok ostorcsapásod.

Nem hajóltam, törtem, sose voltam gyenge,
Büszke megvetésem vágtam a szemedbe,
S ha valahol kezded kenyerem előzá :
Máshol még pecsenyét is szereztem hozzá !

Most se azért kérlek, hogy állj meg egy perczre,
Mig uj erőt nyernék újabb küzdelemre —
Ha aggon is meglesz erőm, ez a fegyver :
Hiszem, hogy önkényed le a porba nem ver !

Hanem, óh sors, most egy kis időt esengek,
Lelkem jobbik fele betegségben szenved :
Ne üldözz, mig annyit szerzek valahonnan,
Hogy édes anyám ne vesszen el nyomorban !

HŐSI LELKEK.

Nem haltatok ti meg, régi magyarok,
Ezer emlék mond csodákat rólatok !
Nekünk úgy is tetszik, mintha
Itt állnátok sorainkba'
S az Árpádok, Hunyadiak
Dicsősége
Szemünk előtt menne végbe !

Tépett zászló, ősi ágyú, puska, kard,
Győzelemre hívja most is a magyart !
Ti vagytok a mi vezérink,
Lángzó vérrel követünk mind —
S ki hazánkat, nemzetünket
Szídja, bántja :
Belé űzzük a halálba !

Tudja is meg minden ember, tarka nemzet :
Szíveinkben ott hordjuk a honszerelmet !
Hőseinknek lelke bennünk :
Példáikat kell követnünk :
Szembe szállunk száz viharral,
Száz veszélylyel
S győzünk ősi vitézséggel !

ÉLŐ NYOMOR.

Egy öreg asszony, bús és halavány,
Ott ül a vár lépcsőin egymagán ;
Mellette pár gyümölcsszemecske van,
Sokaság jár-kei gyorsan, untalan
S gondtalan jólét ledéren nevet :
Ám ő nem könyörög, hogy vegyenek !
Pedig csak ugy sir róla a nyomor,
Látszik, hogy az éhségtől haldokol
S majd egyik zordabb téli reggelen
Ott szedik össze halott-mereven !

Zaklatott nagy küzdelmim közepett
Üldöző sorsom néha erre vet
S a mint meglátom ez élő nyomort,
Mely szóatlanul is annyi vádat ont,
Szívemet ölü keserv tölti el :
E visszásságnak már változni kell !
S mig mindkét kezem ökölbe szorul :
Szeretnék törni, zuzni botorul,
Leszedni népről nyomort, rabigát
S jobbá alkotni téged, vén világ !

HUSVÉT.

Dicső, nagy ünnep ! Ezredévek
Se rontják meg szépségedet ;
Tebenned jutott diadalra
Az áldó emberszeretet !
Te vagy az elvetett mag, eszme
Kikelésének ünnepe,
Napfény, melylyel a sűrke égbolt
S a föld minden zuga tele.

Munkás, kit rabigába görnyeszt
Királyok királya — a bér :
Egyedüli megváltójában
Tebenned hisz, benned remél ;
Rabnak, koldusnak, éhezőnek,
Ki jólétet sohase lát :
Te derited föl boldogságát,
Szabadulása hajnalát.

Te vagy a rügy, virág a fákon,
Kétségeink között vigasz ;
Feltámadásunk hirdetője,
Hitünk, a mely való igaz :
Meghalt a Krisztus, eltemették
S bár zsoldos sereg álla ott :
Vallása szerteszállt világgá,
A nagy halott feltámadott !

S az emberszeretet mezében
Ott jár a zsarnokok között,
Tanítva kín, gyönyör-megosztást,
Igérvé több-több örömet.
Benéz hozzánk is békejobbal
És lelkileg velünk marad.
Vágyunk, reményünk, küzködésünk
Vele bizton sikert arat.

Üdvözlégy óh, megjavulásunk,
Emelkedésünk ünnepe :
Cselekedd meg, hogy az egész föld
Testvérekkel legyen tele !
Nyomor, rangvágy, vagyonkülönbség
Ne pusztítsa a népeket ;
Üdvözlégy eszmék, béke napja,
Szent, örök emberszeretet !

SEGÍTŐ KÉZ.

Találkozunk-e fenn az égben,
Örök hazádban, jó apám ;
Hol hálatelt imát rebegve
Ott állsz az Úr jobb oldalán.

Óh, mondd, hogyan kellessen élnem,
Hogy megnyerjem az üdvemet ?
A küzdés, baj az emberekkel
Szívemet nem rontja-e meg?

Nem leszek-e nagyon is önző,
Ha céljaim után török ?
Nem vesztek-e el örök üdvöm
Az apró földi örömök ?

Hitem, mely még ma ég felé tör,
Nem lesz-e csüggedt valaha ?
Fölkél-e bennem a jobb érzés,
Ha a gonosz csábítana ?

Félni kezdek, ha e sok kérdés
Lelkemben fölkerekedik ;
De bízom benned, hogy az égben
Imádkozol — érettem is !

S ha olykor-olykor a világ tán
Rózsás útvesztők közt vezet :
Lenyujtod hozzám az egeből
Igaz útra vivő kezed.

S majd a mikor a túlvilág már
Engem is keblére fogad :
Még az is a te érdemed lesz,
Ha ölel szerető fiad !

MI BOLDOGÍT ?

Nem a pénz boldogít,
Nem a rang, a címér ;
Szánandó dőre lény,
Mást ki el nem ismer !
A lelki fenség se
Tesz elégedetté :
Álom, ige, ábránd
Ritkán válik testté.
Hatalom, dicsőség
Pillanatnyi fény csak,
Rövid csillogása
Szálló buboréknak.
Vágy, szépség eltűnik,
Mint a riadt lepke.
Céljaink után még
Vágyódunk epedve :
Midőn a csalódás
S az egyenlő vég int.
Hát a légbe vesztek
Küzdő törekvésink ? !
Szól a komoly élet :
Változó itt minden ;
Állandóság még csak
Az erőben sincsen !
Gazdagság, szegénység
Nem átok, nem áldás,
Ha nincs kebletekben
Irigy nagyravágyás.

.....

Condoljátok hát meg,
Míg tart ifjuságtok,
Míg érzitek égni
Az isteni lángot :
Hogy van egy kis fészek
A családi otthon,
Hol túl lehet adni
Minden bajon, gondon ;
Hova nem hatol be
Külveszély, önérdék,
Hol egy szívnek élve
Örök üdv az élet ---
S ez az üdv nem száll el,
A sírig tart, vezet
Az egyedül áldó
Hitvesi szeretet.

TURÓCZBAN.

Patakparti üde bokrok
Lenéznek a hús habokba
S azt hiszi a rohanó víz :
Övé a táj minden bokra.

Én is a mint szerte járok
Hegyek, völgyek közepette :
Azt hiszem, itt valahány lány,
Mind-mind az enyém lehetne !

FENYVESEK KÖZÖTT.

Eljöttem hozzád, fenyves erdő,
Ölelj kebledre engemet ;
Nézd, a küzdésben már kifáradt
Lelkem megtört, szívem beteg.
Olyan vagyok, mint a kisértet,
Egy bolyongó élő-halott :
Nincs kedvem, álmom, pihenésem,
De kínjaim gyötrők, nagyok.

Úgy jöttem hozzád, fenyves erdő,
Mint idegen, de jó barát ;
Nem háborítom meg magányod,
Nem űzöm el rigód dalát,
Csak mit megosztasz őzeiddel,
Balzsamos léged kérem én :
Gyógyulásomra illatodban
S hő forrásidban a remény.

Szép fenyves erdő, üdvözöllek
És bízom benned végtelen :
Kíaradó nagy őserődnek
Egy részét átadod nekem,
Meggyógyítod a testem, lelkem ;
Nem ér utól itt a halál —
Olyan leszek mint te : virágzó,
Oh, örök ifju, üde táj !

A SZENT JOBB.

Dicső jobb kéz, szent ereklye,
Magyarország nagy szerelme,
Ki megvédted szép hazánkat,
Mikor rá a pokol támadt :
Maradj e hon támaszának !

Hitet adtál nemzetednek,
Hitben erős honszerelmet ;
Azért őrzünk, azért áldunk,
Ünnepedre hűn eljárunk :
Benned a mi szabadságunk.

Győzedelmünk idejében,
Budavár megvételeiben
Zászlónkat te lobogtattad
Te adsz erőt a magyarnak :
Visszanyerni a hatalmat.

Dicső jobb kéz, bízunk benned,
Nem vonod meg nagy kegyelmed :
Elvezetsz a végső harcza,
Hol felkél a haza napja —
S áldást hintesz a magyarra !

ZÜLLÉS.

Pusztulunk, mint szüretkor a
Fa gyümölcse, lombja :
Családom az élet csősze
Lepaskolja sorba.

Bimbót, törzset, oldalágot
Se kimél dühében :
A zuhanás gyönyörét már
Jó magam is érzem.

Évekből vett fütykösével
Úgy fejemre vágott,
Hogy egy újabb koppanásra
Menten mélyre szálllok.

Pedig mily nagy gyönyörűség
A magasban élni,
Pillangókkal, sugarakkal
Csókokat cserélni !

Meg azért is fönhagyhatna
Vén ostoba csősze,
Hogy én volnék a családom
Utolsó gyümölcse.

Hogy én volnék, ki egy újabb
Törzs ágait bontom —
Jaj már látom czimborák, hogy
Meg kell házasodnom !

EGY IRÓNÖNEK.

Felfogtad-e nagy hivatásod,
Amikor tollat ragadál,
Hogy megírd mindazt, miben lelked
Jót, igazat, szépet talál ?

Tudod-e, hogy rendeltetésed
Családias otthonba von,
S szived csak ott nyilatkozik meg
Ezer pompába gazdagon ?

Érzed-e, hogy míg czélra törve
Babért csak az erős arat :
Csalódás, majd előítélet
Állják el gyakran utadat ?

S ha tisztában vagy önmagaddal,
Nem rettent vissza baj, veszély :
Elég nagy lész-e, hogy egyszerre
Ily kettős hivatásnak élj ?

Én azt mondom : előre bátran !
A bízó, küzdő győzni tud !
S a nő, ha győz, kétszerte jobban
Megérdemli a koszorut !

Mig fején hírből, szerelemből
Szövődik egy uj glória :
Előtte az elismerésnek
Bizton le kell borulnia !

HOLDFÉNYBEN.

Beh, gyönyörű szép éjszaka,
Beh, gyönyörű fényes világ !
A természet saját maga
Se lelhet már ebben hibát.

A puha lég vánkosain
Nevető arczú hold ragyog,
Mint jó anya, hű karjain
Dajkálja a sok csillagot.

Lombok fölött most rezzen el
Az első, édes szélsugár —
Halk szóra halk igen felel
S megy a legény a lány után.

Hol fürtös árnyak sátrai
Boltívként összehajlanak ;
Ott fognak ők megállani,
Ott csókmesét mond a patak.

Szerelmes szívű csalogány
Rákezd a leghőbb dalát ;
Átöleli párját a lány,
Csókolja bajszát, ajakát.

S a pislogó kis csillagok
Elkezdenek mosolygani ;
A hold a párra ráragyog —
S csitítja a sok csillagot.

De lenn a csók mind hőbb leszén,
Lángtengerré vál a vidék —
Lávánál lávább szerelem
Tölti be az ifjak szívét.

S berkek között, zöld lombokon
Az érzelem tovább rohan,
Már elhalón, hallgatagon,
Mint egy fáradt, álmos folyam.

Majd jön az álom angyala,
Szétönti mind varázslatát —
— Beh gyönyörű szép éjszaka,
Beh gyönyörű fényes világ !

AZ ÉN BÖLCSESÉGEM.

Égről, földről sokat írunk
Amikor megszáll az eszme,
De ha jön egy újabb ihlet :
Régi nótánk becse veszve.

S bölcseségem azt beszéli,
Hogy immáron fogy a mámor :
Könyveinknél szerelem közt
Többet ér egy jó pohár bor.

VAJDA MICZI.

Czifra volt és olyan büszke szép :
Csoda, hogy mint páva nem repült,
Érte én is sokszor elnyelék
Pár sóhajtást, édes-keserűt.

Gazdag is volt. Birka, ló, tulok,
S nézte két hatalmas szesszió.
Hát körötte a szépet tevő
Legényekből volt egy légió.

Úrfélékben nem vala hiány,
Öles bár a szál vagy egy araszt :
Volt ott minden, tót, zsidó, cigány,
Csak egy nem volt, a nép, a — paraszt.

S Miczi, mert ez úri passzió,
Küldte is, de a pokolba mind :
Annak a jó úrnak neje lesz,
Kit megszeret a szive szerint.

S az udvarlók, meg egy talmi gróf,
Óh, mennyiszér is biztatgaták,
Hogy igazán grófi nő leend ;
Ilyen érték csak nem száll alább ! ?

S midőn már a legszebben virult
Szíve alatt is a hó remény :
Odahagyta udvarlója mind
S elvette egy — rút paraszt legény.

EMLÉKKÖNYVBE.

Sziből jön, szivhez szól ez a tanács :
Szépségedre, érényedre vigyázz !
Ne légy közönyös, se nagyon hideg,
Nemesbitsed nemes érzelmidet ;
A haladó kortól el ne maradj ;
Légy büszke rá, hogy magyar lányka vagy !
Szeresd hazádat, az istent imádd,
Használd, ha jót, beceszt nyujt a világ,
De ne uraljon ábránd, szenvedély :
Csak szürcsölgetve nyujt gyönyört a kék !

Van az életben olykor vihar is,
Ám legyőzheted, bár gyöngé vagy is,
Mert nincs olyan baj, földet rengető,
Min át ne törne a szilárd erő.

Mégis ne téveszd szemeid elől :
Hogy a nő sorsa más irányt jelöl.
Az édes otthon, szeretet, család
A nőnek egy külön világot ad,
Melyben ép úgy kell tenni, küzdeni,
Amelyben élni ép oly isteni,
Sőt vonzóbb, tisztább, áldóbb, kedvesebb !
Boldog lész, ha ez otthont megleled
Egy vizontszerető férj kebelén !
Legyen vezéred addig a remény,
Aztán meg át édes életeden
Magad légy az éltető szerelem,
Jóság, szelidség, kellem, báj, erő,
Csak egyet hűn, örökre szerető.

IDA.

Hát mért tagadnám : beléd szerettem ;
A többi semmi, feledd csak el !
Kár is mesélnem, korunk hitetlen,
Nincs szive ott, hol érezni kell.

Megláttuk egymást, lobbant a szikra,
Úgy hittük, hogy az üdv a miénk ;
Fátyolt se dobtunk hőbb vágyainkra,
Játéknak élve még az imént.

Ajk ajkra forradt, sziv szivbe olvadt,
Egy pillanatra ránk szállt a menny —
Ki hitte volna, hogy álmainknak
Ily gyötredelmes vége legyen ?

Hőbb karra lertünk, egymást feledtük,
De tetteinket nem éri gáncs,
Mert arra készen teszem az esküt,
Hogy a szerelmünk — nem volt pikáns.

MAGYARORSZÁG MEGVÁLTÓJA.

Magyarország megváltóját
Sértegeti sok gazember,
S ez a nemzet, ez az ország
Nézi ezt is türelemmel.

Nem jajdul fel büszkesége,
Nem csap rá az árulókra ;
Mintha renddel, becsülettel
Nem akadna semmi dolga.

Édes hazám, Magyarország,
Aluszol-e, vagy halott vagy ?
Mikor szerzel elégtételt
Ennek a nagy, szent fiadnak ?

Riadjon fel őserényed,
Verd le a sok bérencz szolgát,
Nehogy Kossuth megtagadjon
S odahagyja koporsóját. —

Ő keljen fel a magyar nép
S a becsület védelmére :
Magyarország megváltója,
Magyarország dicsósége !

PENG A KASZA.

Peng a kasza, hangos a rét, aratnak,
Jó dolga, jó kedve van a parasztnak :
Vágja, gyűjti gabonáját halomba,
Hogy a télre kevés legyen a gondja.

Jó dolgom van, jó kedvem van nekem is,
Termésemnek örül még a lelkem is :
Tele lesz a kamrám, csűröm, magtárom,
A szükséget tanyácskámból kizárom.

Mint a hogy most dolgozgatok untalan,
 A télen majd mulatgatok gondtalan ;
 Az osztja meg velem éjemet, napomat,
 Ki köztetek, lányok, a legdolgosabb.

Rangra, puczra, vagyonra nem nézek én,
 Elveszem, csak legyen szép, jó, bár szegény ;
 De ki nálam bejárós lesz a csűrbe :
 Vagyonkámát gyarapítsa, becsülje !

Munkából nő, szaporodik a kalász,
 Hoppon marad, ki tétován bakalász !
 Mire az új bor megforr a hordómban :
 Kis menyecském ott vigad a karomban !

PERCZ ÉS ÖRÖKKÉVALÓSÁG.

A kis percz a fenség köpenyét felvéve,
 Állt a nagy örökkévalóság elébe
 S megindult a nyelve dicsekvőn, öntelten.

— Világok eszméje fogamzott meg bennem !
 A végtelenséget betöltő anyagból
 Napgömböket gyúrtam, bolygókat a napból.
 Kilköttem őket a határtalan űrbe,
 Hogy ifjan, erőből, lélettől hevülve
 Adjanak új létet apró világoknak.
 A melyik megvénül vagy egy kicsit korhad,
 Nem bir már vágtatni a czéltalan úton :
 Számptalan esetben új életre gyujtom.

Szóval, a teremtés nagy munkáját végzem,
A multban, jövőben egyaránt van részem.
Percz szerény nevem, de sose érek véget,
Mindig nagyobb dolgot, hatalmasbat végzek . . .
Tekints szét és hódolj meg nem szünő hitben !

A nagy csak ennyit szólt :

— Én vagyok az Isten !

PÜNKÖSD.

S a tanítványok összegyűlve,
Szomorkodának szerfelett :
Eltűnt közülök s vissza sem tér
Az összetartó szeretet ?
A mester, ki szókbán, tettekben
Eddig vezérelt mindenütt :
Egyszerre csak a sírba roskad
S többé nem is leszen velük ?

De gyorsabban, mint röpke villám
A hogy a légen rohan át :
Tanai törnek lelkeikbe —
Majd mintha szavát hallanák,
Megszállva az ő ihletétől,
A tetteit is hirdetik
S rajtuk még a halál se győzhet,
Oly lelkes, erős mindenik !

Beteljesül a szó, ígélet,
Az eszme fényes testet ölt.
Virulni és világosodni
Kezd a kopár, éjszürke föld.
Az éltető erő, a lélek,
A nagy, szent emberszeretet
A mester üdvös tanaiban
Meváltja az embereket.

És, Pünkösöd, ünneped minékünk
A megjobbulás ünnepe,
Míg azt is jelzi, hogy velünk van
Az Isten áldó szelleme :
Hirdeti, hogy az igaz eszme
Örök időkre megmarad
S úgy ég, ragyog egész világon,
Mint bolygói között a nap.

A HÁZIÚR.

Ugyan hallott már ilyet :
 A lakónép nem fizet !
Hová tudja tenni pénzét ?
 Nincs benne a jóra érzék ?
A lakása volna minden,
 Aztán jönne gyomor, Isten.
Ej, hol van az inasom ?
 A czudart kidobatom !

Az se járja, szó a szó,
Hogy oly magas az adó !
Házaink nem kincsesbányák :
Mi tartsuk a városházát ?
S ha áthágjuk tán a rendet :
Még szolgálaink fenyegetnek ?
Ej, hol van az inasom ?
A várost fölgyujtatom.

S mire jó a tőkepénz ?
Hogy megegye a penész !
Kölcsönért az ördög sem jó,
Legfőlebb egy pár szerkesztő.
S ha netán a pénzed kéred :
Úzsoráról szól az ének.
Ej, hol van az inasom ?
Pénzemet kiszóratom.

Piszkos a víz, rossz a gáz,
Itt-ott bomlik már a ház.
Nem várok már több intésre,
Könyörgésre, fizetésre :
Leveszem a nép ruháját,
Emelem a lakás árát.
Ej, hol van az inasom ?
Házamat fölforgatom.

Dühömben ráz a hideg !
Még vőmuram megijed :
Hogy bajomból holmi kába
Nagy öröm hull a nyakába.

Várhat rá a naplopója !
Sietek a kaszinóba,
Forgatom a bibliát
S csinálók új palotát.

KÖDBEN.

Kelj föl vihar, kergesd el a ködöt,
Hadd nézzek szét az életem fölött,
Hadd lássam, hogy milyen lesz a jövőm :
Több bánatom lesz-e, mint örömöm ?

Nyílik-e még számomra kikelet ?
Föllelem-e, a kit szerethetek ?
Vagy utamat sziklák közt, egyedül
Kell átbolyongnom, szeretetlenül ?

Veszszem a hírnév, dicsőség, a rang,
Ha csak búsítja a boldogtalant !
Ha minden szóm, megcsendülő dalom
Egy-égy átélt, átértett fájdalom !

Nem ily rideg lét volt czélom nekem,
De melyet betölt forró szerelem,
Egy kedves hajlék, szerető család,
Hol kedvvel várják a dolgos apát.

Mert az elért fényes czél mit sem ér,
Ha nincs siker, ha nincsen pályabér ;
S míg lelkem a vágy tüzében elég :
Nem csókdos egy gondos kis feleség.

Kelj föl vihar ! De ne kelj, csak maradj !
Jobb járnom e vak ködhomály alatt ;
Így mit se látva, nem is sejtetem :
Hogy melyik perczen vész el életem.

HÁZAD ELŐTT.

Házad előtt száll rám az alkony,
Önkénytelen neved sóhajtom,
Én egyetlen szerelmesem !
Bűvös emléktől villanyozva
Fölnézek fényes ablakodra :
De nem jelensz meg énnekem !

Szerelmem, üdvöm hasztalan vágy ;
Zúdíthatnék átkot, panaszt rád,
Elpusztíthatnám magamat :
Szemem elől el vagy te rejtve —
Reményem is kétségbeesve,
Nincs mód, hogy feltaláljalak.

Elrejt előlem mindörökre
Márványpalotád selymes öble,
A nagyravágyás, hatalom !
És mégis, mégis, én szerelmem,
Oly jól esik itt megjelennem
S kedves neved sóhajtanom !

A CZÉL FELÉ.

— Prológ. —

A VÁCZI MŰPÁRTOLÓK KÖRE
MEGNYITÓ ÜNNEPÉLYÉN SZAVALTA A SZERZŐ.

A magyar génusz nagy, szent nevében
 Üdvözöllek Vác város szelleme,
 Ki hivatásod büszke érzetében
 Ünnepeden hirdeted mind merészben,
 Hogy a tetteknek itt az ideje ;
 Műveltséggel szükség ma talpra állni,
 A haladás ösvényén messze szállni.

És átérezve az eszme malasztját,
 Gyors lángra lobbantod szövétneked ;
 Kebledet magasztos vágyak dagasztják,
 Ajkaidon, szivedben is szabadság,
 Lelked a jó és szép után eped ;
 Tüzed sivár küzdelemben se hamvad,
 Nemes öntudatodban dús jutalmad.

Pedig magas a célod. Őserő kell
 Egy gondolat-valósításra is.
 Hát még ha becsvágyunk magasbra tör fel,
 Versenyre kél a multtal és jövővel :
 Ki ne érezné gyöngé szárnyait ?
 De a bátor eszményi utra törve,
 Ha lankad is, halad mindig előbbre.

Haladsz te is. Tömör kis seregednek
Minden vitéze egy-egy hős, vezér,
Vezére a társadalmi ügyeknek,
Ez itt, ez ott arat, nyer győzedelmet,
Meg egy se áll, míg céljához nem ér ;
Szent ügyedet bizva ily bajnokokra,
Borostyánt fon az idő homlokodra.

Előre hát törhetlen bizalommal,
Kart karba öltve, bátran, lelkesen,
Terjeszd eszméid az irodalommal,
Ne nézd, hogy elvben ki jobb- vagy baloldal,
Vagy tán nincs, mint te, azon a hiten,
Nem is oly művelt : paraszt, szolga, mester :
Karold magadhoz igaz szeretettel.

Ha majd látod : dalodban, muzsikádban
Az egyszerű szív mily gyönyörre lel,
Megérti célzatod színész-ruhádban,
S hozzád simúlva, édes méla lázban
Ujabb eszmékért, könyvért esdekel :
Szívvel, lélekkel átérzed, belátod,
Hogy jól töltöd be fényes hivatásod.

A műveltségben biztos haladásra
Emberszeretet az egyetlen út ;
Honát virúlni az a nemzet látja,
Hol a főúrnak a koldús barátja,
A munka, tőke megosztásra jut.
Intézze így minden városunk sorsát,
Akkor boldog, művelt lesz Magyarország.

A magyar géniusz nagy, szent nevében
Üdvözöllek Vác város szelleme.
Légy áldott, hogy a népek versenyében
Tenéked is osztályrészed az érdem,
A művelődés fényes érdeme.
S míg hódolattal meghajtom a térdem,
Engedd rivalgnom : éljen, éljen, éljen !

SÓHAJ.

Madár az ágon boldogabb,
Mint én szegény legény vagyok ;
Madár az ágon boldogabb,
Ha énekel, ha bólogat,
Ejt édes esdő hangokat :
Hú párra lel legott.

De én, de én dalolhatok,
Kisírhatom a lelkemet ;
De én, de én dalolhatok
Mezőt, falut bejárhatok,
Gyötrődhetek, jajgathatok :
Hú párra nem lelek.

A KIS TANÁRNŐK.

A jó apát hogy eltemették,
Az özvegy egyedül maradt —
S viselte, hordta, túrta békén
A rá nehezült gondokat.

Két szép lánykája volt szegénynek,
Azokra szánta életét.
Vigságukból erőt merített :
Dolgoztatott, hitt és remélt.

Hát egyszer, hogy a lányokak nőttek
S tanultak is hűségesen :
A nagyobbik kis eper-ajkán
Megcsendült egy hó érzelem.

«Anyácskám, lelkem, gyöngö vagy már
S az éji munka oly nehéz —
Ha mi tanulunk is naponta :
Édes kedvtelés az egész.

Óh, engedd meg, hogy dolgaiddban
Nyujtsunk mi is segédkezet !
Ügyességünk, erőnk hiányán
Segít a jó igyekezet !»

De szólt a kisebb kis leány is :
«Bizony nekünk is van kezünk,
Nem vagyunk méltók a kenyérre,
Ha játszunk, vagy tétlenkedünk.

Csak erőnket izmosítja
A kézi munka, vagy dolog —
S pirúlok a tétlenkedéstől
Akkor is, ha rá gondolok !

Tanárnők leszünk mind a ketten.
De míg a célunkra törünk :
A létért való küzdelemben
Találjuk igaz gyönyörünk.

— Na persze, hogy a küzdelemnek
Mindent nemes gyümölcse van !
Ma már a kis lánykák tanárnők
És élnek vigan boldogan.

LÁNGBAN.

Úgy vágyom egy szerető szív után,
Ki társam lenne az élettusán,
Megosztna vélem bút, bajt, örömet,
Kaczagna a nyomorúság fölött.

Szívemmel nem tudom : hová legyek,
Vergődik, sír, ég, majdnem eleped ; -
Csak egyre vágyik : órá untalan
S míg föl ném lelem, nyugtom oda van.

Pedig a lelkem már meg-megriad :
Elpazaroltam ifjuságomat ;
S ha végre őt, a lányt föl is lelem :
Csak hűség lesz a lángzó szerelem.

De ez a vád csak futó, röpke rém,
Nagy boldogsággal biztat a remény,
S ha elég jókor egymásra lelünk :
Csupa gyönyör lesz a mi életünk !

A NAGY HALOTT.

A nagy halott, kit eltemettem
Szivemben : im feltámadott ;
Ködsirja nem hamvaszthatá el
Szerelmemet, e csillagot.

Feltámadott, feltámadott ő,
Óh, mennyei győzedelem !
Hogy uralkodjék mindörökké
Az életen, enyészeten.

S érzem, hogy az életemmel
Csodás ereje mit művel :
Egész valómat üdvözíti
A menyország gyönyörivel.

Mint nap az éj kietlenéből
Lángszárnyain előkelő,
Mint eszme a sir éjjeléből,
Ugy jött ez uj életre ő.

Halála volt a bósz halálnak
Nehéz küzdelme, zsarnoki ;
De felkelése vágyaimnak
Fényes győzelmét hirdeti.

S ott látom a nap sugarában
S mindabban, mi teremtve már :
Hogy részem a nagy örökélet
S csak percznyi álom a halál.

Szerelmem újra élni hí fel,
Oly szép az élet, a világ :
Jer hát oh, lelkem zsámolyához
Rebegni édes, hő imát !

KARÁCSONYEST.

Szeretet ünnepe, szent karácsonyeste,
Be nehezen várlak !
Csodás erőt, lelket, elragadó báját
Kölcsonzóí te ennek a rideg világnak !

Mintha az a lágy hó, az a szelid napfény
Mindent szebbé tenne,
Áldó melegséget, örök üdvöt, békét
Árasztana széjjel az emberszivekbe.

Mintha az a nagy tér, melyet megcsodálunk,
Menyországga válna
S másra se vigyázna, csak az emberekre
S valamennyi lénynek a boldogságára.

— — S mint egy sötét holló, zúzmarás északról
Nagy ködgomoly száll rám,
Éjjé vál' az este s villanyfényt keresve
Egyedül bolyongok künn a jeges járdán.

Megreszket a lelkem, nincs már benne napfény,
Hová, merre térjek ?
Ki nem építettem, csalt eszményt kerestem,
Ugyan hol találok egy kis meleg fészket ?

Hát a hol a jóban, jólétben, biborban
A szolgál is duskál :
Se hely, se kenyér nincs szegénynek, igaznak
A koldus gazdagnál, a gazdag koldusnál ?

Rám és hány ezerre nem vár itten senki,
Bolygunk örök éjben :
A szeretet, áldás, szent karácsonyeste :
Ámítás, önérdék, hivalkodás, érdem.

Az emberiséget, az érzést, az eszmét
Megülte az átok
S nem egy, de millió megváltó se tudná
Melegebbé tenni e rideg világot.

Pedig hányszor festém bízó, fényes hittel
Ezt az egy szent estét :
Kedves feleség lesz ölelő karomban,
Térdemen kis gyermek, szivemben békesség.

Fölöttem suhogó angyalsereg szálldos
S a magasba nézve,
Feltámadás nélkül belátok egyenest
Az előtttem megnyílt üdvözítő égbe . . .

— S még most is, a mint e füstös kávéházban
Meleged rám árad :
A csodás emlékéért, az édes érzésért,
Szent karácsonyeste, szivemből megáldlak !

TEMETŐ HELYÉN.

Ez a hely egykor temető volt,
Most fényüző palotasor ;
Hol a halál csapott borús tort,
Most ott vidám muzsika szól.

A vendéglők fris népe múlat,
Használva, a mit nyujt a ma . . .
Neveti a hitbe vakúltat,
Vagy a ki ellentmondana.

Pezsgőzés, lánycsók, szerelem közt
A véges élet oly csodás !
A mig agyad szép képeket füst,
Forr benned az átváltozás.

Az a kártyás ott a sarokban,
Ki úgy szórja az aranyat :
Egyszerre csak úgy összeroppan,
Mint megymag a sarok alatt.

S az a tudós, ki messzelátón
Vizsgálja az ég titkait :
Úgy eltűnik a láthatáron,
Mintha sose lett volna itt !

Élet, halál karöltve járja
Az isteni természetet,
Ragyogást önt a pusztulásba,
Szerelmedbe gyűlöletet.

S hol a csontok kihányva régen,
A test pora fallal vegyű :l
A halott lelke ott se tétlen,
Megjelen észrevétlenül.

Beférkőzik a társaságba,
Végigsimítja homlokod
S álmodban, szép lánykádra vágyva :
Az ő jégajkát csókolod.

Mert minden szellem halhatatlan,
A nagy egészben kis egész,
Időben, térben változatlan,
Helyére tér, el sose vész.

S nem tudja a bölcs, a szerelmes,
Csak sejtheti tán némikép :
Hogy míg az élvől élvbe repdes,
Mi fájditá meg a szívét !

SZERELMEM.

Az a tenger, mely dühében
Összetépné önvilágát :
Széttiporja, megtöri-e
Gyöngyeinek ragyogását ?

A szív, melyet rabigába
Hajtanak a szenvedélyek :
Élhet-e, ha úgy akarja,
Legnemesebb érzetének ?

Drága, tiszta, szent szerelmem
Olyan, mint a tenger gyöngye :
Lázzal égő szenvedélyim
Épen hagyják mindörökre !

AZ ÉGBŐL.

A nagy örök Isten a földet vizsgálva,
Rátékintett éppen szép Magyarországra.
A mikor meglátta, mily nagy ünnep készül,
Ezer örömsugár röppent ki szeméből
S oda tűzött mind a fényes Budapestre,
Hogy a ragyogó fényt ragyogóbbá fesse.
Majd magához iraté szent Pétert, a kulcsost,
Ki a sok csodára szintén lebámult most
És oda állatá Gábor angyal mellé.
A nélkül, hogy szemét a földről levinné,
Elkezdett beszélni szivreható hangon.

— Ha nem volna ilyen isteni a rangom
S nem tartana vissza a mindenség gondja :
Árvalányhajt tűznék pörge kalapomra
S fölesapnék a nyárra magam is magyarnak.
Kedvelője vagyok muzsikának, dálnak,
Szívesen is veszem ott, a hol csak érem,
De a magyarétól szinte pezsg a vérem !

No elég az Hozzá, ez a kedves ország
Ünnepelni fogja ezer éves voltát
S ezt az ünnepséget nagy örömmel látom !
Péter úr, a kaput ne tartsd addig záron,
Míg ez az ünnepség a végét nem éri.
Ki ezt a nagy czéczt meg akarja nézni
S a menyországomból Magyarhonba rándúl,
Annak tripla lénung járjon ! Ráadásúl
Egész október hó végéig szabadság.
Csóktól se tiltom el a szomjazó ajkát.
Meghagyom, hogy a nap mindig mosolygjon,
Hold és csillagtábor legszebben ragyogjon,
Siessen Pestre a föld minden virága,
Legyen ott a mi jó, kedvelt, becses, drága,
Mint a hogy kegyelmem ott van már e néppel,
Melynek szeretete száz máséval ér fel.
Induljon azonnal bájos angyalsereg,
Hívja oda mind-mind a többi népeket :
A magyar alkotást, szívet megvizsgálni
S a magyarban méltó barátot találni.
Te meg Gábor szolgám, vedd a harsonádat,
Hirdesd meg nem szünve az egész világnak,
Hogy a magyar nép az Isten igaz népe,
Vallását, hazáját hősiesen védte,
Lovagias, vendégszerető, jó maradt.
Becsület, tisztesség, törhetlen akarat,
Független szabadság jellemzi e népet :
Válaszsa a többi örök mintaképnek !
Ki a magyart bántja, azt én se kimélem,
De a ki szereti, bútól, bajtól védem !

Az Isten beszédét nagy, mély csend követte.

Szűz Márja szólalt meg, térdre ereszkedve.

— Dicsőség és hála, urak Ura, néked !
 Kedves országomat kegyesen beczed !
 Sehol annyi oltárt nem lelni, mint ottan,
 Sehol annyi erényt lányban, asszonyokban,
 Sehol annyi hitet, annyi honszerelmet,
 Oly buzgó, hálatelt, családias lelket,
 Annyi boldogságot, annyi reménységet —
 Mindenható Isten, dicsőség tenéked !

Krisztus fejbiczczentve fogott a beszédbe.

— Bölcsen van, hogy e nép atyámuram népe !
 Szereti a szép nőt, a tréfaszót, mókát,
 Paprikáshús mellé a jó boritókát
 S a hogy tánczra perdül, úgy jár, mint egy sárkány,
 Ahogy, istenuscse, még magam se járnám,
 Pedig Judeában sokat lakomáztam ;
 De ilyen mulatást még soha se láttam.
 Hanem mert a sorsa olyan, mint az enyém,
 Üldözött, lenézett, meggyötrött volt szegény :
 Örülök, hogy az Ur magához emelte
 S jobb sorsot ad neki az ujjab ezerbe',
 Függetlenné, nagygyá, hatalmassá teszi !
 A gondolat és tett egyképpen isteni !
 Majd a Szentlélek is szárnyát csattogtatva
 Megszólalt röviden :

— Áldás a magyarra !

S míg az Ur előtt a boldogok imáztak,
Harsogott zengése égi orgonának :
Tova lebbent a föld, mint egy kis üde lány,
Pihegő kebelrel, csókkal az ajakán.
Utána iramlott egy nagy sereg angyal
Magyarok iránt a legjobb indulattal.
A Gellérthegy táján verőfényes dél lett,
Kendőt lobogtatva várták a vendéget,
Hajlongott a zászló, riongott az éljen.
Uj bolygók fogantak a végtelenségben,
Naptestek röppültek uj célra, életre —
S a menny hasadását a tejút elfedte.

A RAJONGÁS

TARTALOMJEGYZÉKE.

	Oldal		Oldal
Dicsőség	5	A jövő	47
Munkára	7	Kossuth sírja	48
Árpád apánk	8	A magyar ifjakhoz	49
A hit	9	Röpke bú	50
Hazám ünnepe	12	Kezemben a lant	51
Búcsú	13	Ella baja	53
A jövő álma	16	Leveledre	54
Apám halálán I-VI.	18	Gyönyör	55
Hajh Rákóczi	21	Jézus	56
Egység	23	A kis tamburázó	58
Anyám	25	Áldás	58
Szegény öreg asszony	27	A munka megváltása	59
Apostolok sorsa	29	A legszebb rózsza	60
Te I-III.	31	Szeretsz-e, mondd ?	61
Szeretném tudni	32	Kórágynál	62
Szerelmesen	34	Sorsunk	63
A hazáért	35	Ne sirj, ne sirj	64
Havas úton	36	A honvéd	65
Találkozás	37	Pairos csillag	66
Siess, siess	38	Rózsák	67
Az a mosoly	40	Szüret	67
Tizenhat éves szép leányka .	41	Káprázat	68
Az üdvözülés percében	43	Tele van	73
Győzelem	44	Megzörren	73
Zajlik a jég	45	Csak te	74
Egy fényugár	45	A csalódás	75

Oldal	Oldal
Jövők képe 76	Húsvét 114
Nem gondolkodok rád 77	Segítő kéz 115
Dajkálkodás 78	Mi boldogít 117
Nem szeret 79	Túróciban 118
Erre jőnek 79	Fenyvesek között 119
Oh, mint csalódtam 80	A szent jobb 120
Ő és én I-VIII 81	Züllés 121
Nem sirok én teutánad 84	Egy irónőnek 122
Vörös május 85	Holdfényben 123
Isten 88	Az én bölcseségem 125
Kötelesség 89	Vajda Miczi 125
Szerelem 90	Emlékkönyvbe 126
Karácsony 91	Ida 127
Évfordulón 9 2	Magyarország megváltója .. 128
Ugyan mit csináljak ? 93	Peng a kasza 129
Berzsenyi 95	Percz és örökkévalóság 130
Hullanak 96	Pünkösöd 131
Tölgyek alatt 97	A háziúr 132
A bankár 98	Ködben 134
Megtörve 100	Házad előtt 135
Aranyfűst 101	A cél felé 136
Fogadalom 103	Sóhaj 138
Édes anyám, ha megöl a .. 105	A kis tanárnők 139
A fenegyerek 106	Lángban 140
Határozás 108	A nagy halott 141
Temetőben 110	Karácsonyest 142
Óh sors ! 111	Temető helyén 144
Hósi lelkek 112	Szerelmem 146
Élő nyomor 113	Az égből 147
